

GRATIS NUMMER

Wachtebeke

Driemaandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring « Oud Wachtebeke »

8e Jaargang Nr. 1 Februari 1981

Wachtebeke. — De kloosterstraat. — La rue du couvent

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen

Verantwoordelijke Uitgever : Arthur DU CHEYNE
Smishoek 30 Wachtebeke.

HEEMKUNDIGE KRING bestaat 14 jaar.

Het verdwijnen van Maurice VAN HEIRSELE, voorzitter-stichter; het wegvallen van actieve medewerkers, het gebrek aan lokalen enz.... hebben tot gevolg gehad dat de activiteiten van de laatste jaren verminderden. Misschien was het nodig eens op adem te komen en rustig de lessen te trekken uit de voorbije jaren en zich af te vragen :

EN WAT NU ?

Wij mogen oprecht fier zijn op de talrijke publikaties en evenementen die een klein aantal actieve leden tot nu toe konden verzorgen. Ook steeg het aantal leden om één van de grootste verenigingen van de gemeente te worden. Nochtans waren we er tot nu toe niet in geslaagd, op enkele uitzonderingen na, onze leden actief in te schakelen in de werking van de Heemkundige Kring: d.w.z. om zelf nieuwe ideeën in te brengen of het in nieuwe richtingen te gaan zoeken. "Blijven staan is achteruit gaan" luidt het spreekwoord, en zo is het ook een beetje gebeurd.

Anderzijds hebben wij soms, door het hoge technische peil van sommige van onze publikaties of activiteiten de indruk gegeven dat men hoog geleerd moest zijn om erbij te horen of te kunnen publiceren. Niets is in feite minder waar; enorme heemkundige gebieden zijn nog niet aangeraakt. Als men zich niet verliest in prestigezaken of in details (wat toch maar van belang is voor specialisten) kunnen vele zaken stof leveren voor aardige en levendige artikels die iedereen boeien.

Zo zijn de activiteiten weer op gang gekomen!

Een reis naar het Maasland, de intussen traditioneel geworden Safarkensmarkt, het Jaarboek "Jules Persijn"; en binnenkort de nieuwe film genoemd "Wachtebeekse Hutsepot 1978-79-80". Tenslotte wordt ook hard gewerkt aan de voorbereiding van het volgende jaarboek.

De overgangsfase loopt op zijn einde. Ook U, geacht Lid, kunt ons helpen door ons verder als lid te blijven steunen of door actief deel te nemen aan onze werking. "Toekomstig Lid" en U die belang stelt in deze uitgave, indien U navolgende artikels verder wilt volgen of eraan meewerken, sluit vlug aan door 200 frank te storten op bankrekening Nr. 290-0255797-29 van de Heemkundige Kring Oud Wachtebeke, of door contact op te nemen met een bestuurslid.

Deze uitgave, welke thans gratis aan alle Wachtebeekse gezinnen werd bedeed, zal voortaan elk kwartaal, even verzorgd, gratis bezorgd worden aan de aangesloten leden.

A. DU CHEYNE
Voorzitter.

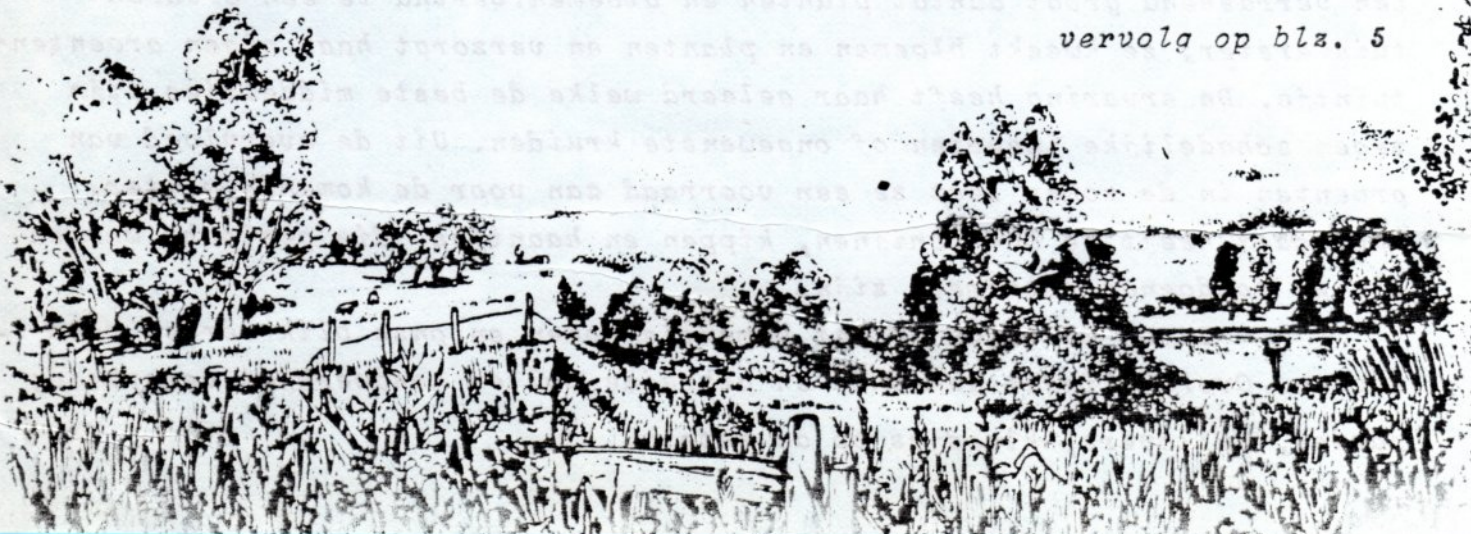
NATUUR EN HEEMKUNDE

In deze reeks bijdragen wil ik in het bijzonder het verband tussen de Heemkunde en de Natuur benadrukken.

Heemkunde als de kennisleer van het "Heem" kunnen we hier wel in een breed verband beschouwen. Oorspronkelijk was het heem de leefruimte met huis, stallingen, erf en boomgaard, omgrensd door een dichte haag. Deze haag kon bestaan uit meidoorn, hagebeuk of hulst. Hier in Wachtebeke kennen we nog verscheidene van deze oude heagen. Bij nader toezien bemerken we dat deze heggen zeer dicht en practisch ondoordringbaar zijn; zelfs voor dieren. Dit vormde dan ook een degelijke afsluiting rond het heem. Binnen deze haag vinden we het woonerf met moestuin, boomgaard, stallingen en woonhuis. In deze omgeving moet het ons niet verwonderen dat de natuur in zijn geheel een grote rol zal spelen. Vele uitdrukkingen en gezegden en woorden vinden er hun oorsprong.

Daarbij moeten we opmerken dat de mens vroeger veel nauwer betrokken was bij die natuur. Heel wat beelden hadden niet alleen betekenis als vorm van iets, maar die beelden hadden ook een symbolische of bovennatuurlijke betekenis. Een klein voorbeeld zal ons dat duidelijk maken. Twee bomen, een eik en een linde kunnen ergens staan. Voor ons mensen van de 20e eeuw is dat een eik en een linde. Voor een natuurliefhebber kan dat dan nog wat meer inhouden. Van een linde kan men lindenthee maken. De eik is een producent van degelijk meubelhout en misschien kent hij zelfs het verschil tussen een zomer- en een wintereik. Verder reikt zijn kennis niet meer. Gaan we echter terug in de geschiedenis en komen we bij onze voorvaderen die in en met en door de natuur konden leven, dan betekenen die twee bomen nog heel wat meer. De Eik was de koning van de bomen, en als dusdanig de vormgeving van de opperaod op aarde; van de god Wodan met al de eigenschappen verbonden aan deze godheid.

vervolg op blz. 5

B Op Bezoek Bij

Bertha DE QUICK - CREVE

een bekende figuur in WACHTEBEKE. Wie is ze? Hoe leeft ze? Haar voornaamste bezigheid, het spinnen, haar bekende opgewektheid en haar moppentapperij maken haar zo populair dat ze een artikel in ons blad dubbel en dik verdient.

Heel haar leven lang heeft Bertha Creve op de Overslag gewoond. Daardoor is haar hele leven innig verbonden met de gebeurtenissen in Wachtebeke sinds haar geboorte in 1901.

Ze kan ons nog verhalen van de twee Wereldoorlogen en van de smokkel, om maar een voorbeeld te geven.

Ze maakte ook heel wat structurele veranderingen mee, zoals de omschakeling van plattelandsdorp naar residentiële gemeente voor werknemers in de uitgebreide industrie in deze streek.

Het is hier niet de bedoeling een verslag te schrijven van haar leven. Eerder wil ik U een momentopname van haar dagelijkse doen ontsluiëren. Juist in de wijze waarop ze haar dagen doorbrengt ligt het geheim van haar goede gezondheid en haar pienter verstand.

Op weg naar haar huis, Vier Uitersten 14, ontmoet ik haar. Het is bijtend koud en de verharde sneeuw maakt de weg uiterst glad. Bertha is op weg naar haar gebuur met wie ze samen de krant ontvangt. Ze nodigt mij onmiddellijk uit in haar huis en vertelt mij van al het bezoek dat ze krijgt. Ik krijg hier zoveel bezoek, jong en oud, zegt ze, dat ik het allemaal niet meer vertellen kan. Langs de veranda zijn we in een kamer gekomen waar een kachel gezellig staat te ronken. In deze plaats staat Bertha's spinnewiel, gebouwd op het onderstel van een naaimachine. We nemen plaats in de voorplaats waar een grote Leuvense kachel brandt. Er heerst een gezellige rommel in deze kamers. In haar voorplaats staan een verrassend groot aantal planten en bloemen. Bertha is een ervaren tuinierster; ze kweekt bloemen en planten en verzorgt haar eigen groententuintje. De ervaring heeft haar geleerd welke de beste middeltjes zijn tegen schadelijke insecten of ongewenste kruiden. Uit de overvloed van groenten in de zomer legt ze een voorraad aan voor de komende winter. Daarnaast heeft ze ook konijnen, kippen en haantjes, die geslacht worden als ze voldoende vetgemest zijn.

Laten we terug in het kamertje komen en onze blik verder rondwalen. Overal liggen gehaakte en gebreide wollen handwerkjes verspreid; jasjes, pullovers, kleedjes op de zetels.

Nochtans is breien en haken Bertha's voornaamste bezigheid niet; haar dagen zijn gevuld met spinnen, op bestelling.

Hier en daar ligt een krant of een tijdschrift. Elke dag maakt Bertha de tijd vrij om die in te kijken. Ze laat de gebeurtenissen in de wereld niet aan zich voorbijgaan; iets wat mij steeds opnieuw opvalt gedurende het hele verdere verloop van mijn bezoek.

Het gesprek kabbelt rustig door tot ik mijn cassetterecorder te voorschijn haal en haar vraag enkele moppen te vertellen. Ze haalt een vel papier boven waarop haar moppen in kernwoorden geschreven staan en begint te vertellen, zoals ze dat gewoon is te doen op haar vele busreizen. Het animeren van mensen op busreizen is een groot plezier voor haar, maar niet de enige reden waarom ze zo vaak van de partij is; ze leert er onge-looflijk veel bij. Bertha is zeker een aangename reisgenote, precies omdat ze zich zoveel herinnert. Als anecdote vertelt ze hoe ze voor het stand-beeld van Anneessens te Brussel het gedicht "Te Brussel in de kerker" citeerde. En hoe ze de gids van het kasteel van Beloeil door haar vragen voor schut zette. Haar volgende grote reis zal haar derde bezoek aan Lourdes (Frankrijk) zijn. Bertha vertelt ook met een glans van plezier in haar ogen dat ze zowat elke week een feest of 'n koffietafel bijwoont, waar ze zich ook niet onbetuigd laat.

Aan Bertha zou men een voorbeeld moeten nemen. De drukke akti-viteiten die ze aan de dag legt, en haar levendigheid daarbij, kunnen niet anders dan prijzenswaardig genoemd worden. Zeker daar ze negen kinderen grootbracht, samen met haar echtgenoot, die jammer genoeg na een langdurige ziekte zeven jaar geleden overleden is.

Anne VANGANSBEKE.

vervolg van blz. 3.

In een volgend hoofdstuk gaan we nader in op de betekenis van die Germaanse Mythologie.

De Linde was het huis van Freya en vertegenwoordigt het recht en de liefde. Vandaar dat de linde in het centrum van het dorp de overkoepeling vormde van de raad der ouderen, in het bijzonder tijdens de rechtspraak.

U ziet dat die beide bomen ineens een gans andere dimensie krijgen. Wie herinnert zich nog die rijen linden op ons dorpsplein?

Ook veel van onze hedendaagse feesten zijn terug te brengen tot bepaalde natuurfenomenen als Winterzonnewende of Zomerzonnewende. Ook oogst- en zaaitijden waren gelegenheden om feest te vieren.

De kennis van deze zaken zal ons vaak helpen om in onze onmiddellijke omgeving anders te werk te gaan; om feesten beter te begrijpen, om gewoonten terug in ere te herstellen. Dit kan ons helpen om de binding tussen de mensen van een gemeenschap veel hechter te maken

J. KINGET.

EEMKUNDE betekent bij de meeste mensen alles wat iets te maken heeft met het verleden van hun "heem"; bijvoorbeeld : Wat er in de loop der tijden gebeurd is in hun gemeente? wie er gewoond heeft? welke gebouwen er gestaan hebben die nu verdwenen zijn? waar wegen lagen waar men het nu niet meer vermoedt, hoe de leefgewoonten waren van onze bevolking in vroegere tijden? enzomeer. Dat is inderdaad heemkunde en meteen kunnen wij stellen dat in de toekomst steeds mensen zullen blijven speuren naar wat in het verleden is gebeurd en hoe het was in dit verleden. Dat verleden waar zij naar zullen zoeken is nu het heden. Het is dus van groot belang zoveel mogelijk gegevens te verzamelen over wat nu op onze gemeente gebeurt... , hoe onze gemeente verandert, hoe wij nu meemaken wat men later zal willen opsporen.

Het is dan ook een taak die de heemkundige kring "Oud Wachtebeke" op zich neemt. Hij wil zoveel mogelijk informatie inwinnen en dit in zijn driemaandelijks tijdschrift aan zijn leden doorgeven. Ook dit is heemkunde: "De kennis van het hedendaagse in onze gemeente". Wij hopen in een rubriek : "Het gebeurt te Wachtebeke" U op de hoogte te houden van recente gebeurtenissen en eventuele kleine veranderingen in onze gemeente. Wij denken o.a. aan :

Hoeveel mensen zijn in de voorbije drie maanden in Wachtebeke komen wonen? ... Hoeveel verhuizen er op de gemeente? ...

Hoeveel trekken er van onze gemeente weg? ... Geboorten....

Overlijdens... Huwelijken... Jubilarissen ... Veranderingen op onze gemeente zoals : Nieuwe gebouwen ... Verdwijnen van gebouwen en vertrouwde gezichtsbeelden...

Wij denken ook aan het verenigingsleven op de gemeente.

Kortom, wij willen een beetje achtergrondinformatie brengen van wat rondom ons gebeurt, eventueel opgeluisterd met recente foto's of foto's uit het verleden. Wij hopen hiermede tegemoet te komen aan den wensen van vele Wachtebekenaren die meer willen weten over hun gemeente. Wij hopen eveneens op de medewerking van alle inwoners te kunnen rekenen en stellen er prijs op zoveel mogelijk informatie van U te bekomen of tips of ideetjes.

Alles wordt graag aanvaard door een van de bestuursleden.

Patrick WAEYTENS.

De Bloemenwijk

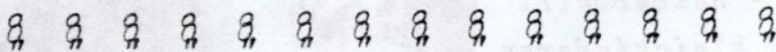
7

Het openstellen van een nieuwe straat op de gemeente was vroeger een feestelijke gebeurtenis waar muziek bij te pas kwam, pret, officiële toespraken en potten schuimend bier.

Nu worden velden herschapen in nieuwe woonwijken, ganse huizenrijen rijzen uit de grond, het beeld van de gemeente verandert en bijna iedereen gaat er achteloos aan voorbij. Ook Wachtebeke ondergaat een voortdurende verandering. Zo is half november 1980 een nieuwe huizenrij in gebruik genomen in de jongste woonwijk van de gemeente (de bloemenwijk). Aan vijf en twintig nieuwe inwoners werd de sleutel overhandigd van hun nieuwe woning in de Salviaalaan, en 2 in de Bloemenweg. Elf van hen woonden reeds te Wachtebeke, vijf komen uit Zelzate. De anderen zijn afkomstig uit Moerbeke-Waas, Lokeren, Ertvelde, Gent, Assenede en Maldegem. Aan allen wensen wij veel geluk in Wachtebeke.

Naast de reeds bestaande Bloemenweg, Gladiolenlaan en de pas in gebruik genomen Salviaalaan, staan nog op de plannen vermeld: Geraniumlaan (14 huizen zijn reeds aanbesteed), Irislaan en Lobelialaan.

Bijgaande foto toont een beeld van de velden waar later de Geranium- Iris- en Lobelialaan zullen komen.

WABEEKSE VARIA

Op 31.12.1981 telde Wachtebeke 6969 inwoners.

Bij de Heemkundige Kring "Oud Wachtebeke" is een plaats vacant voor 'n typist(e). Loon en sociale lasten zijn ten laste van de werknemer. Een elektrische schrijfmachine en papier worden gratis ter beschikking gesteld. Kandidaturen met curriculum vitae worden ingewacht bij de voorzitter A. Du Cheyne.

Men beweert dat de interessantste verhalen en de spannendste vervolgen van dit blad voorbehouden worden voor de volgende edities, die alléén aan de betalende leden bezorgd worden.

Jubilea in 1981

In een tijd van inflatie en economische crisis is het bijzonder verheugend dat in 1981 onze gemeente een schat zal weten te vergaren aan waardevast goud en schitterende diamanten.

Inderdaad, niet minder dan acht gouden- en drie diamanten bruiloften zijn de fonkelende sieraden die Wachtebeke in de loop van het jaar hoopt binnen te halen. De Heemkundige Kring "Oud Wachtebeke" wil in dit tijdschrift hulde brengen aan deze elf jubilarissen. Vooral met de zestig jaar gehuwden willen wij even kennis maken. Twee van hen komen in deze eerste vernieuwde uitgave in het zonnetje te staan. Het derde echtpaar, dat eveneens met diamanten wordt bekroond, hopen wij in één van onze volgende nummers aan U voor te stellen.

Als eerste jubilarissen dit jaar begroeten wij in onze eregalerij : de Heer Leo VAN KERKHOVE en Mevrouw Josephine BRUGGEMAN
Bosstraat 2 WACHTEBEKE.

Gehuwd te WACHTEBEKE 01.02.21

Het gezin Van Kerkhove-Bruggeman telt 8 kinderen, 35 kleinkinderen en 6 achterkleinkinderen.

Josephine werd geboren in 1902
Leon in 1896.

Leo heeft gewerkt in de centrale van EBES, in de tegelfabriek van Wachtebeke, voor de gemeente als kasseilegger, maar is voor het overgrote deel zelfstandige geweest.

Het tweede echtpaar dat wordt gelauwerd is de Heer Petrus DE METS en Mevrouw Julia HELDERWEIRT

Walderdonk 51 WACHTEBEKE

Gehuwd te WACHTEBEKE 20.04.21

Het gezin De Mets - Helderweirt telt 3 kinderen, 6 kleinkinderen, en 2 achterkleinkinderen.

Julia werd geboren te St.Kruis-Winkel in 1902

Petruste Wachtebeke in 1894.

Petrus is oud-strijder 14 - 18 en oefende steeds het beroep uit van Landbouwer.

Wij wensen beide echtparen nog veel gelukkige jaren.

In de volgende editie zullen wij de lijst publiceren van de Jubilarissen van 1980.

Patrick WAEYTENS.

Stroom te Wachtebeke

Het was pas in 1915 dat enkele huizen in Wachtebeke voorzien werden van elektriciteit. Dus slechts 65 jaar geleden. Toen was elektriciteitsverlichting een echte luxe; heden 'n onmisbare behoefte. Met het gebruik ervan was men echter zeer zuinig, de regel was dus: enkel de lamp doen branden bij handwerk of bij het schrijven. Men kon evenaod in 't donker zitten en vertellen bij het binnenvallend maanlicht (als die scheen), of met het schaarse licht van een "petrollampe". Enkel in de voornaamste plaatsen was er een lamp, en niet op slaapkamers en zolderkamers; om te slapen moet men toch niet zien.

In die tijd zei men van iemand die een lamp van 60 watt gebruikte 't is nen "mêûsger" of "morscher" (verspiller).

Nu doet men de moeite niet eens om ze uit te doen! Maar toen was er wel een reden voor nl. de prijs die men moest betalen voor 1 Kwh. was gelijk aan de prijs van één brood (0,50fr) (1kg.rundsvlees=2,5fr) De huur van de teller was doorgaans 0,75 fr. tot 1 fr. per maand. Men gebruikte er volgende tabel voor :

Meters van :	5	10	3x5	3x10	3x15	3x20	3x50	AMPERES
Prijs/maand:	0,75	1	1	1,50	2	2,50	3,50	Frank.

Laten we nu een vergelijking maken van wat een huisgezin verbruikte in 1915 en nu in 1981. Eerst een toelichting hoe dat er uitzag in '15

- 1915 : Groot Huis (1 bougie = 1,2 watt)
- 2 lampen van 50 bougies 120 watt
  - 3 lampen van 32 bougies 120 watt
  - 2 lampen van 16 bougies 40 watt
  - 7 lampen met een totaal van 280 watt.

Deze elektrische inrichting werd geplaatst door een Gediplomeerde Electricien en kostte volgens bestek 126,5 frank.

Vergelijking met gelijke maatstaven van 1915 / 1981

1 Kwh = 0,5 fr = 1 brood = nu 32 fr.

	1 9 1 5	1 9 8 1
Gem. /dagverbr.	400 watt	15.000 watt.
Jaarverbruik	146.000 watt=146Kwh	5.475.000watt=5.475Kwh.
Jaarl. kosten	146 Kw. x 0,5 = 73fr	5.475 x 32 fr = 175.200 fr.

De werkelijke prijs voor 5.475 Kwh/jaar bedraagt ong. 19.000 fr. Zoals men ziet is de prijs van 1 Kwh. niet gelijk gebleven aan de prijs van een brood; gelukkig voor "den eletriek", spijtig voor het brood.

De vraag naar elektriciteit steeg en de prijs ervan daalde, tot groot jolijt van onze grote energieverpillers waarbij ik mezelf ook reken.

Wachtebeke in het Rijksarchief te Gent.

het sombere en grootse bouwwerk, dat de Gentenaren ruim 7 eeuwen lang kennen onder de naam "Geraard Duivelsteen", zijn de bronnen van het verleden ondergebracht. Op het rijksarchief te Gent worden archieven bewaard van de hogere gerechtshoven en de centrale instellingen van het graafschap Vlaanderen en van de rechtbanken, besturen, instellingen, families, particuliere personen en private verenigingen, waarvan de zetel of de woonplaats gevestigd was of is op het grondgebied van de huidige provincie Oost-Vlaanderen. U kunt er ook allerlei geschreven, getekende (kaarten) en gedrukte bescheiden van ons dorp ter inzage krijgen.

Een gedetailleerde opsomming geven van wat er zich allemaal in het archief bevindt over Wachtebeke zou ons te ver leiden. Daarom beperken we ons tot het onderstaande overzicht :

Vóóreeerst iets meer over ons Kerkelijk Archief

De Kerk van Wachtebeke, toegewijd aan het Heilig Kruis, was tot 1559 afhankelijk van het Bisdom Utrecht, aartsdekenij van de Dom, dekenij der Vier Ambachten (1), daarna behoorde zij tot het bisdom Gent, dekenij Hulst (2) . Dit archief beslaat o.m. resolutieboeken, testamenten, schenkingen, kerkrekeningen, een status animarum, staat van goederen, renten en fondatiën van de kerkfabriek en tot slot de bronnen voor het genealogisch onderzoek, de parochieregisters. Voor Wachtebeke klimmen deze registers op tot 1612 en lopen ononderbroken door tot 1872.

"Inventaris van het archief van het Ambacht Assenade"

I. SCHOUPS, 1980.

Deze gloednieuwe inventaris geeft U op een heel overzichtelijke wijze het volledige archief van het ambacht . Bevat o.m. landboeken, renteboeken, briefwisseling allerlei, verzochtschriften, schouwingen van de wegen, bruggen, waterwegen, enz ....

Tevens staat een uitgebreid fichestelsel voor het publiek ter beschikking, waarmee men op een makkelijke wijze de bronnen kan opsporen.

Komt U nog voor een probleem te staan dan is het personeel graag te Uwer beschikking.

Tenslotte nog enkele praktische tips :

Adres : Rijksarchief Gent (R.A.G.) Geeraard Duivelstraat 1 GENT 9000
Tel.: (091) 25.13.38 / 25.79.17

Openingsuren : alle werkdagen (zaterdag inclus) van 9.00 tot 17.00 u.
De leeszaal staat open voor iedereen en is gratis.

(1) F. De Potter - J. Broeckaert : "Geschiedenis van de gemeenten der Provincie Oost-Vlaanderen" 1ste reeks, Arr. Gent, VII, Gent 1864-1870, P. 23 - 30.

(2) F. De Potter - J. Broeckaert : "Op. Cit." P. 30 - 32.

ONTSTAAN EN GESCHIEDENIS DER VROEGERE WEEGBRUG OP DE OUDE BURGSE SLUIS

Het "huisje van den baskuul" in vervallen staat. De foto werd genomen toen de baan van Wachtebeke naar de Sluis werd aangelegd.

Nadat in Moerbeke-Waas in 1869 Juul DE COCK een eenmansbedrijf oprichtte om suiker te raffineren uit bieten was de vraag naar suikerbieten begonnen. Tegenwoordig kan men suikerbieten telen zowel in zware zand- als in kleigronden, doch in het begin kwam alleen de poldergrond in aanmerking voor deze teelt. De polderboeren werden in het voorjaar gecontracteerd voor het zaaien van bieten. Zij moesten opgeven hoeveel HA. zij beschikbaar hadden en welke hoeveelheid en soort graan zij wensten. Zo wist men hoeveel bieten er tijdens de campagne mochten verwacht worden. Dit systeem uit 1869 geldt ook nu nog.

Eenmaal het bedrijf goed rendeerte en men brood zag in het raffineren van suiker uit bieten kwamen er enkele kapitaalkrachtige personen samen bij Juul De Cock en stichtten in 1889 de "SUCRERIE DE MOERBEKE-WAES". Door deze transactie werd de vraag naar bieten nog vergroot en werden alle noordelijke polders gecontracteerd tot in Terneuzen.

Voor het vervoer der bieten werden verschillende methoden gebruikt. Het grootste gedeelte kwam langs de waterwegen. Later kwam er ook een spoorweg van Moerbeke naar Axel voor in aanmerking (tramroute) De bieten werden op verschillende plaatsen langs de waterwegen op bootjes geladen. Dit gebeurde ook op de Oudeburgse Sluis te Wachtebeke. De bieten werden geketst (1) naar de fabriek, alover de Langelede en de Moervaart naar Moerbeke. Langs de waterwegen liep een jaagpad om het trekken van de boten toe te laten.

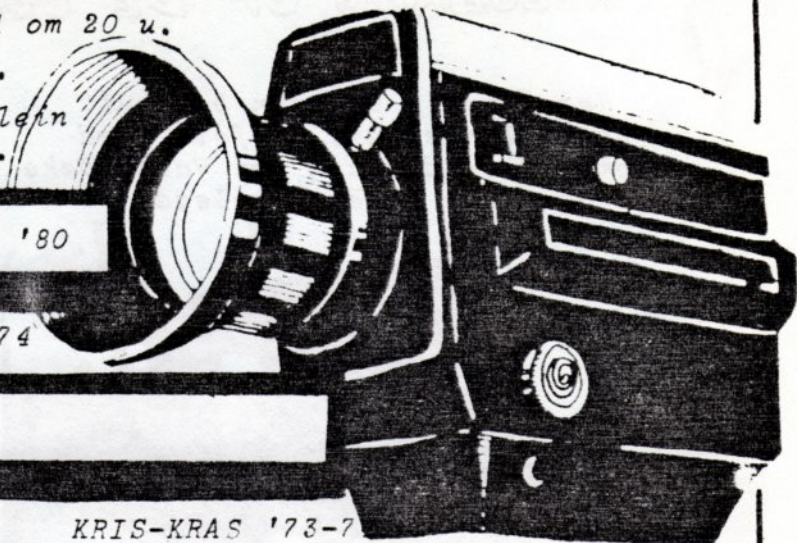
Er was nog een probleem, het wegen der bieten. Dit gebeurde in het begin op een gewone baskuul; de bieten werden in een mand gedaan, gewogen en dan met de mand op de scheepjes gedragen. Toen, door de toegenomen vraag meer boeren bieten begonnen te verbouwen moest men naar een snellere weegmethode uitkijken. Zo kwamen in 1899 acht voorname polderboeren samen en stichtten daar een coöperatieve voor het bouwen en besturen van een weegbrug. wordt vervolgd.....

Paul HESTERS

(1) "KETSSEN" betekent het voorttrekken van vaartuigen of vlotten door mankracht, paarden of ezels. Voor de vlotten werden 5 à 6 bomen aan elkaar vastgemaakt, deze vlotten werden achter elkaar gebonden en zo voortgetrokken

FILM

"DE BRUINE POORT" Dorp 27.02.81 om 20 u.
SNOOPY Overslag 28.02. om 20 u.
SINT LAURENSINSTITUUT Persijnplein
06.03. om 20 u.

WACHTEBEEKSE HUTSEPOT 1978-'79 - '80

KRIS-KRAS DOOR WACHTEBEKE '73 - '74

HET GEBEURDE IN 1975 .

HUTSEPOT '78 '79 '80

- Begraffenis M. Van Heirsele
- Atelier Jos De Caluwé
- Eendejacht op 't Rechtstro
- Pompstation op Langelede
- Peuren op de Langelede
- Papdijk, Kasseien van vroeger
- Verplaatsing van de spoorweg
- Inhuiliding aedenkplaat J. Persijn
- Jubileum E.H. Deken
- Tribune Staelens Vervaet
- Scholencross Kalve
- Voetbal miniemen
- Hulding Kampioenen
- Goochelaar in Rustoord De Mey
- Safarkensmarkt 1980
- Ijsbloemen
- Slachten van een varken.

☐ 'n bezoenswaardig document

☐ voor en door Wabbekenaren

☐ U moet het zien, U moer erbij zijn

☐ 'n éniige kans.

KRIS-KRAS '73-7

- Vollebalclub verloot 'n varken
- Wachtebeke Jaarmarkt
- Postzegeltentoonstelling
- Paasfeest Gehandicapten
- Vogeltentoonstelling
- Schoolfest Walderdonkschool
- Autoloze Zondagen
- Negenkroegentocht
- Winterlandschappen
- Broodbakken Martha Van Laere
- Pottenbakker draait potten, enz...

HET GEBEURDE IN '75

- Luchtopnamen boven Overslag
- Smokkelstraatjes
- Bij Dees Coene
- Flor en zijn ezel
- St. Ceciliafeest Overslag
- Luchtopnamen Langelede
- Visopzetting
- Burgemeester haalt Sportbrevet
- Eerste visprijskamp
- Kalving van een koe
- Luchtopnamen Kennedylaan en Dorp, enz....

HEEMKUNDIGE KRING "OUD-WACHTEBEKE"

ERE-VOORZITTER : VAN DE VELDE Robert : Hoge Weg 163, GENT.

VOORZITTER : DU CHEYNE Arthur, Smishoek 30 WACHTEBEKE

ONDER-VOORZITTERS : DE COCK Jozef, Dorp 34, WACHTEBEKE
VANBLAERE Louis, Schooteveldstraat 5, WACHTEBEKE

SEKRETARIS : HOEBEKE Guy, Walderdonk 50, WACHTEBEKE

PENNINGMEESTER : DE LAENDER Georges, Kalve 70, WACHTEBEKE

BESTUURSLEDEN : CREVE Aloïs, Godshuisstraat 1, WACHTEBEKE

DAVID Cesar, Azalealaan 4, WACHTEBEKE

DE MAESSCHALCK Rita, Rechtstro 10, WACHTEBEKE

DE SMET Erik, Euromarktstraat 9, EKKLO

HESTERS Paul, Statiestraat 177, WACHTEBEKE

LANCKRIET Gilbert, Verbindingstraat, BASSEVELDE

VAN DER EEDT Theofiel, Walderdonk 13, WACHTEBEKE

VANGANSBEKE Anne, Schooteveldstraat 5, WACHTEBEKE

WAEYTENS Patrick, Tulpenlaan 17, WACHTEBEKE

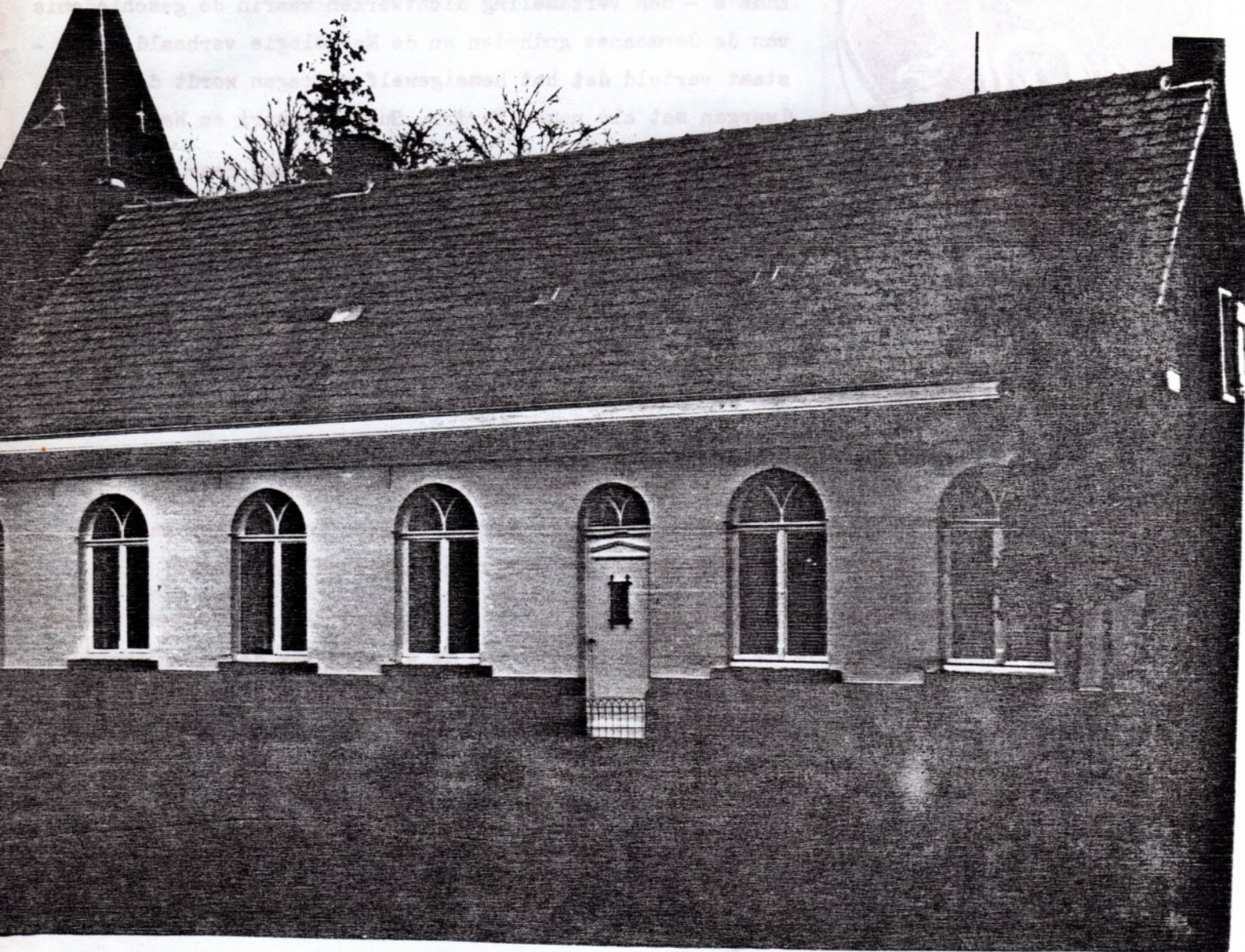
Wachtebeke

Maandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring « Oud Wachtebeke »

8e Jaargang

Nr. 2

mei 1981.

Hoere R. Alliet, Schoolstraat 2 Overlag.

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen

Verantwoordelijk Uitgever : Arthur DU CHEYNE

Smishoek 30 WACHTEBEKE.

Deel 2.

Vele van onze oude Volksgebruiken en feesten vinden hun oorsprong in bepaalde natuurverschijnselen of in Germaanse godheden die met deze verschijnselen verbonden werden. Ook vele elementen in onze taal hebben een rechtstreeks verband met deze godheden. Denken we alleen nog maar aan onze vier windstreken : Noord, Zuid, Oost en West. In de IJslandse Edda's - een verzameling dichtwerken waarin de geschiedenis van de Germaanse godheden en de Mythologie verhaald wordt - staat verteld dat het hemelgewelf gedragen wordt door vier dwergen met als namen Nordri, Sudri, Austri en Westri.

Ook de dagen van de week grijpen terug naar verschillende Germaanse godennamen. Zon- en Maandag komen van de namen van twee reuzenkinderen die respectievelijk de wagen van de zon en de maan door de hemel voeren. Zij noemen Sol en Mani.

Dinsdag wordt toegewijd aan de God Tyr of Tiu - let op het Engelse Tuesday - Woensdag is Wodan's dag - Donderdag is Donar's dag en Vrijdag is Freya's dag - Zaterdag is de dag van Sataere de Germaanse God van de Landbouw, een verpersoonlijking van Loki, de God van het vuur.

Al deze goden hebben een binding met een natuurkundig of weerkundig gegeven. De ganse Germaanse Mythologie uitleggen zou ons veel te ver leiden. Toch moeten we de bijzonderste van deze goden kennen samen met de omgeving waarin ze thuishoren.

De Offergod der Germanen is Wodan of Odin, die op zijn paard met acht poten, Sleipnir, door de luchten snelt. Hij is de Groene jager, God van de wind en van de onderwereld. Frigga is zijn vrouw en moeder van alle andere goden of Asen. De God van de kracht en de donder is Thor of Donar, die met zijn geweldige hamer Mjöltnir, de bliksem door de hemel jaagt. De God van het goede is Balder, de God van het kwade en van het vuur is Loki. Hoder is de blinde God van de duisternis en van de winter. Njord is de God van de lucht en het water. Hij heeft twee kinderen. Zijn zoon Frey beheerst de zon en regen. Zijn dochter Freya beheerst vruchtbaarheid en liefde. Gerda, echtgenote van Frey, is de vruchtbare aarde zelf.

Dit zijn zowat de voornaamste goden uit de Germaanse Mythologie. Zij wonen allen samen in Asgard, de tuin (gard) van de Es (ask), in tegenstelling met de mensen die in Midgard wonen.

Wodan zetelt er in Galdshein, de vreugdewoonst en heerst er over de andere Asen. Aanpalend ligt er het Walhalla of de zalen waar de dappere gestorven Germanen samenkomen in afwachting van hun dolle vluchten samen met Wodan, de groene jager, wanneer die op jacht wil gaan.

Drie ondergeschikte godinnen, de Nornen, heersen er over het lot der mensen. Zij spinnen er de levensdraden van verleden, heden en toekomst. Deze drie schikgodinnen zijn Oerd, Schoeld en Werdani en zij worden graag vereerd in de berkenboom, die dan ook vaak per drie uitgeplant wordt.

Vele van deze godennamen zijn in verband te brengen met bomen. In volgend artikel gaan we dan ook eens enkele bomen in dit licht bekijken.

Jozef KINGET.

Bibliografie : " Eigen Aard " uit 't Seizoentje Fik Seymus
 " Noorse Mythen " H.A. Guerber
 " De Taal der Kruiden " Mellie Uyldert.

" WACHTEBEKE V A R I A "

- * Vooreerst een rechtzetting! In het vorige driemaandelijks blad is een foutje geslopen. Het aantal inwoners bedroeg 6.969 op 31.12.1980 en niet 1981. Ondertussen is dit reeds gewijzigd : op 31.3.'81 telde de gemeente 6.939 inwoners. Hoe onze Wachtebeekse bevolking in aantal wijzigt (= demografisch verloop) zullen wij aan de hand van enkele cijfers proberen te volgen. Ook in de volgende nummers zullen wij hiervan vermelding maken.
- * In het eerste kwartaal van 1981 werden op onze gemeente 6 huwelijken afgesloten maar hadden ook 6 echtscheidingen plaats. Er overleden 15 inwoners, waarvan 7 op de gemeente en 8 buiten de gemeente.
 Het aantal nieuwkomers op de gemeente bedroeg 55. Voor januari was dit 8 mannen en 7 vrouwen, voor februari 10 mannen en 12 vrouwen en in maart kwamen er 8 mannen en 10 vrouwen bij.
 Zij die van onze gemeente wegtrokken haalden de bovenhand : nl. 85. Voor januari 15 mannen en 15 vrouwen, voor februari 6 mannen en 7 vrouwen en voor maart 21 mannen en 21 vrouwen.
 36 gezinnen verhuisden binnen de gemeente (in totaal 87 personen).
- * De volkstelling van 1981 heeft ook in onze gemeente voor enkele veranderingen gezorgd. Ongeveer 1200 huizen veranderen van huisnummer. De adressen Kalve 1, 3, 5, 7, 9 en 11 worden nu Schooteveldstraat 2, 4, 6, 8, 10 en 12.
- * Verder kunnen wij nog melden dat de openbare verlichting op de gemeente wordt uitgebreid. Vanaf de grens met Moerbeke-Waas tot de grens met Zelzate komt op iedere paal een lichtpunt (vroeger om de twee palen).
- * Ook heeft de gemeente een nieuwe traktor aangekocht met als doel : het opkuisen en afmaaien van de wegbermen en mits voorzien van een speciale installatie, voor het leegpompen en reinigen van rioleringen.
- * Het typwerk van dit nummer werd verzorgd door Lieve GOETHALS die onze oproep uit het vorig nummer enthousiast beantwoordde. Als nieuwe medewerkster aan dit tijdschrift heten we haar hartelijk welkom.

ONTSTAAN EN GESCHIEDENIS DER VROEGERE WEEGBRUG OP DE OUDE BURGSE SLUIS

Foto genomen richting Langelede - Sluis
rechts : tarrakotje.
Verder herkennen we links Frans VERLACKT
in het midden ? en rechts Philemon COONE.

In ons vorig nummer vertelden we hoe
Juul DE COCK en anderen de "SUCRERIE DE
MOERBEKE-WAAS" stichtten en zo de vraag
naar suikerbieten op gang brachten.

De toegenomen vraag verplichtte de boe-
ren uit te kijken naar een snelle weeg-
methode. Zo werd een coöperatieve voor
het uitbaten van een weegbrug gesticht.

De stichtingsakte vermeldt :

VAN HIMME P. Voorzitter,
landbouwer te ZELZATE.

MARTENS E. Secretaris,
landbouwer te WACHTEBEKE-OVERSLAG.

VAN WAES C. Burgemeester en
landbouwer te ZUIDDORPE.

VAN ASSEL J. Penningmeester,
landbouwer te ZUIDDORPE.

BUYSSE Th.
landbouwer te ZUIDDORPE

PUYLAERT B.
landbouwer te ZUIDDORPE

DELLAERT C.
landbouwer te WESTDORPE

Wwe. VAN HIMME Alfons
landbouwster te WACHTEBEKE.

Wij willen even overlopen welke onkosten de installatie van een weegbrug meebracht.
Op 6 oktober 1899 betaalden alle deelgenoten van de weegbrug op de Oudenburgse Sluis elk
450 F zodat men een aanvangskapitaal had van 3.600 F om de eerste kosten te dekken. Er
waren nog geen inkomsten en de aannemer diende zijn rekening in. Op die 6e oktober 1899
werd Leon VAN DE CALSEYDE, aannemer te WACHTEBEKE, betaald voor de plaatsing van de weeg-
brug : de som van 2.875 F, 200 F minder dan de aangenomen prijs. Dit laatste diende als
waarborg en moest maar een jaar later betaald worden.

De andere onkosten willen wij hier ook vermelden om een algemeen overzicht te hebben
van de prijsevolutie tussen vroeger en nu.

- Bij Edmond VAN DE CALSEYDE, smid te WACHTEBEKE, werden volgende artikelen aangekocht :

- een nieuwe koolbak : 2,75 F
- een nieuwe koolschop : 0,40 F
- een nieuwe lamp voor de verlichting : 11,25 F
- twee essen en een blaker geplaatst voor de verlichting : 1,50 F
- een nieuw "buisken" met hoed, voor de schouw : 2 F.

- Omdat de dagen korter en kouder werden en de eerste bieten werden aangevoerd moest de eerste weger Eugeen RONSE aankopen doen voor licht en verwarming :

3 liter olie voor de lamp	: 0,54 F
stekskens	: 0,10 F
1 fles olie	: 0,20 F
postpapier	: 0,20 F
een bezem	: 0,15 F
inkt en pennen	: 0,32 F
- Ook zijn loon werd hem uitbetaald en dit aan 2,50 F per dag.
Hij had in oktober 21 dagen gewogen en dit bracht hem 52,50 F op.
- Er moesten ook gewichten aangekocht worden : deze werden besteld bij Leon VAN DE CALSEYDE, WACHTEBEKE, voor een totaal gewicht van 1.130 Kg aan 0,28 F het kg. Dat maakt de som van 314,44 F.
Het transport van de gewichten van GENT naar "DE SLUIZE" kostte 12 F.
Een nieuwe koffer, aangekocht om de gewichten in te bergen : 18 F.
- Om de weegbrug te ijken moesten geijkte gewichten gebruikt worden die men moest gaan halen in de suikerfabriek van MOERBEKE. Daarna moesten ze weer terug gebracht worden. Dit bracht een kost mee van 10 F.
De schrijf- en reiskosten om de gewichten te vragen in MOERBEKE en de verificateur te GENT : samen 4,00 F.
- Er werd ook nog aan Frans VAN LEE 1,60 F betaald om boodschappen te doen.
- Omdat de meeste bieten uit NEDERLAND kwamen en moesten ingeklaard worden moest men over officiële documenten beschikken.
Deze documenten werden aangekocht bij Alphons MOERDIJK te ZUIDDORPE

acht geperforeerde en ingebonden weegboeken	: 60,00 F
een cahier	: 0,85 F
een kasboek	: 1,25 F
een notulenboek	: 4,75 F.
- Om de plaats rondom de weegbrug te verharden werden "kalseyden" gekozen. Deze werden aangekocht bij L. WILLEMS te ZELZATE. 42 m² kasseiën aan 75,50 F de m² : 3.171,00 F
Er moesten 28 m² kasseiën opnieuw gelegd worden door de graafwerken die uitgevoerd werden voor het plaatsen van de weegbrug aan 0,35 F = 9,80 F.
28 meter borduren herplaatsen aan 0,10 F de meter = 2,80 F.
- Na al het zwaar labeur voor het laden en lossen van de kasseiën dronken de knechten 6 pinten bier aan 0,10 F de pint.
Ook de kasseileggers mochten zich aan het zélfde nat te goed doen : 8 pinten.
- Nadat de verificateur alles had gekeurd moest men hem terug naar de statie voeren met het gerei. en dit voor de prijs van 2,00 F.
- Voor de maand november werd aan de weger Eugeen RONSE, 69,64 F betaald voor 27 weeg-dagen, olie en papier.

Paul HESTERS.

Volksvertelsels verzamelen

- "Bij Meyvaerts. De mensen zaten allemaal tezamen, rond de open haard. Dan werden daar altijd ganse tronken opgelegd. Ze zaten er zich veertien dagen aan te warmen, en er vloog nog een uil uit". (A. DE NEVE)
- "En wij zaten wij daar 's avonds rondgeschaard rond Louis. Op zijn gewipte stoel tegen de muur, aan het vertellen over de spoken, en over alle aardige dingen van zijn tijd". (H. MELS)
- "De rosse Bracke zijn vader kwam alle avonden in de winter naar ons en dan koutten ze van spoken met mijn vader". (F. KOOPMANS)
- "De geuur van Pier DE RIJCKE, die woonde ongeveer anderhalve kilometer van ons. En die kwam twee avonden op de week naar ons". (C. DHAUWE).

In de tijd van onze grootouders en van onze ouders kwamen de mensen bij elkaar thuis om te vertellen, zoals blijkt uit bovenstaande. Als 't goed weer was gebeurde dat ook op straat en werd dan "burenraad" genoemd. Nu gebeurt dat nog hoogstzelden, en nochtans zijn de vertellers er nog en de vertelsels ook. Maar elk jaar, we mogen gerust zeggen elke week vermindert hun aantal. En daarom gaat het hier, dat we dit niet verloren mogen laten gaan.

Mevrouw DE STAERCKE-BOCKSTAEEL publiceerde in het driemaandelijks tijdschrift van de Heemkring TRIVERIUS uit BRAKEL, 58 sagen, vanaf april 1974 tot januari 1976. Daarvoor bezocht ze drie gemeenten (Nederbrakel, Zegelsem en Sint-Maria-Oudenhove) en zestien mensen van 65 tot 85 jaar oud.

F. VAN ES publiceerde in 1944 zijn "WAASCH SAGENBOEK". Dit sloeg op 32 gemeenten. Hij raadpleegde 23 werken, waaruit hij 183 sagen verzamelde.

Johan DE VRIES uit TERNEUZEN, heeft in zijn boek "Het spookte in Zeeuwsch-Vlaanderen" Terneuzen 1977, 169 verhalen opgetekend uit 20 gemeenten. Dit deed hij in twee jaar tijd (1961 - 1962). Wat bij hem sterk opvalt is de lengte van zijn verhalen, vergeleken met die van de vorige twee mensen. Ook hij haalt ze hoofdzakelijk bij de oudere mensen.

Mensen die nu nog leven, doch geboren werden tussen 1900 en 1914 en nog vroeger, zelfs tot 1878, zijn onschatbare getuigen van hoe het vroeger was, hoe ze leefden en wat er in hen omging. Daar er toen veel meer door ouders en grootouders verteld werd, reiken hun overleveringen soms nog veel verder terug. We kunnen dit levende geschiedschrijving noemen.

Onze voorzitter, Maurice VAN HEIRSELE, (*1899 - overleden in 1980) kon zich nog zeer levendig het leven van vroeger herinneren. Met hem als gids gingen we, gewapend met een bandopnemer, verhalen opnemen over beerschippers, zandschippers, verdwenen cementnijverheid, pottenbakkerij, molenaars ... Zo ontdekte ik dat de geboren vertellers er nog waren en dat er nog een schat aan herinneringen leeft in 't geheugen van de mensen. Gesterkt door het voorbeeld van Mevrouw DE STAERCKE - BOCKSTAELE en de weg gewezen door onze voorzitter, ben ik op zoek gegaan naar verhalen over bijgeloof. WACHTEBEKE, half bossen, half moerassen leek daarvoor het aangewezen terrein. Doch - was er hekserij in 't spel? - hoe ik ook zocht, er was niets te vinden. Tot vier jaar geleden het poortje geopend werd en M. VAN MAERKEN me de eerste sagen vertelde. Van dan af was de ban gebroken en bleven de vertelsels komen, soms traag, soms met een voltreffer. Gedurende die tijd verzamelde ik reeds meer dan 170 sagen. Die zijn verspreid over + 25 gemeenten, en werden verteld door + 30 mensen, van 35 tot 102 jaar oud.

Daar zijn overleveringen bij (geen sagen) die zonder moeite terugreiken tot 1900 - 1918. Zeldzamer zijn die welke nog verder teruggaan, maar sommige spelen zich af rond 1830, twee meldingen zijn uit de tijd van Napoleon, twee van de godsdienstvervolgging tijdens de Franse Revolutie, en drie verwijzen naar de tijd der Spanjaarden. Tot nu toe gingen de sagen over bijgeloof over volgende onderwerpen :

1. aardmannetjes (2)	14. spoken (14)
2. bezielde voorwerpen (1)	15. stalkaarsen (4)
3. bokkenrijders (2)	16. tovenaars (12)
4. heiligen (9)	17. toverheksen (26)
5. katten (5)	18. van de mare bereden (2)
6. kerkhofverhalen (4)	19. van den elf verleid (5)
7. Klerren (2)	20. vreemde gebeurtenissen (4)
8. 't kwaad (13)	21. Waarzeggerij (3)
9. monsters (1)	22. weerwolven (7)
10. Osschaart (7)	23. witte vrouw (6)
11. oude man (1)	24. berenvel (5)
12. slechte boeken (2)	25. betoveren (8)
13. rovers (1)	

Van de door mij gepubliceerde sagen in het jaarboek 1979-1980 zijn meer dan 95 % afkomstig van mensen buiten de dorpskern, of spelen zich daar af. Het is dus overduidelijk dat men de sagen hoofdzakelijk moet zoeken in de buiten de kern liggende gehuchten of bij de mensen daaruit afkomstig.

Naar leeftijd ingedeeld zien we volgende spreiding voor de vertellers :

1970 - 1880 : 1	1911 - 1920 : 10
1881 - 1890 : 0	1921 - 1930 : 1
1891 - 1900 : 6	1931 - 1940 : 1
1901 - 1910 : 8	1941 - 1950 : 3

De tehuizen voor ouden van dagen zijn dan ook een belangrijke concentratie van bronnen.

Voor levensverhalen, oorlogsherinneringen of oude beroepen kan men, gezien de levendige, vaak uitgebreide inhoud, best terecht met een goede bandopnemer. Sagen zijn echter aanzienlijk korter en bovendien herinneren de vertellers er zich niet zo veel : een verteller kon er zich 14 herinneren, anderen meestal minder. Vandaar dat men dit kan optekenen aan de hand van papier en kogelpen, en dat een bandopnemer niet nodig blijkt.

Alhoewel reeds zeer veel verdwenen is, bestaat er nog onverwacht veel, en wel zoveel, dat als we er het grootste deel van verzamelen, we nog gerust een volledig overzicht kunnen krijgen van hoe het was. De moeilijkheid waar rond gans deze oproep draait, is dat dit slechts kan gebeuren door een gezamenlijke inspanning, die dan nog snel van start moet gaan, omdat de belangrijkste bronnengroep dagelijks uitgedund wordt. Binnen 5 tot 10 jaar blijft enkel nog tweede- en vooral derdehandsmateriaal.

In onze kring zijn meer dan 300 leden. Zitten hieronder niet één of twee mensen die een flink stuk van hun vrije tijd willen besteden om volksvertelsels op te sporen en te verzamelen ? De huidige lijst van nog te bezoeken personen bevat meer dan 30 namen. Het is gewoon onbegonnen werk als men er alleen voor staat. Vandaar deze noodkreet om hulp. De zaak is dringend omdat er nog zoveel meer mensen op te zoeken zijn, maar zoals boven gezegd, hun gelederen worden dagelijks gedund. Wie mee wil doen gelieve contact op te nemen met Guy HOEBEKE, Walderdonk 50, WACHTEBEKE, telefoon 45 05 38.

Guy HOEBEKE.

VERVOLG VAN BLZ. 5

- Volgens de gegevens in ons bezit staan 2 uitgaven vermeld die plaats vonden op 29 juni en 6 juli 1899 : tweemaal de reis GENT en WACHTEBEKE voor inlichtingen en opzeg. Dit laat veronderstellen dat er meer dan één aannemer ingestoken had voor dit werk.
- Op 15 december 1899 werd aan alle aandeelhouders der weegbrug hun percenten uitbetaald, zijnde elk 95 F, vermeerderd met hun tegoeden voor reiskosten, voorgeschoten geld, zegels en bezoldiging van penningmeester en secretaris.
- Voor het ijken van de weegbrug in oktober 1900 werd 200 F gestort op de spaarbank te WACHTEBEKE.

Zoals dat in bijna alle verenigingen gebeurt, wordt het jaar begonnen of geëindigd met een souper. Dit souper ging door bij Bonifacius VAN GRAEFSCHPEPE, herbergier te WACHTEBEKE-SLUIS.

Het menu bestond uit : 6 kg snoek - 2 kg paling - 2 kg blik : samen 6 F.

Voor de drank had men 10 "flacons campanje" nodig aan 10 F per stuk en 7 flessen wijn aan 2,00 F per stuk.

wordt vervolgd.....

P.S. : Degenen die foto's of inlichtingen kunnen bezorgen over de weegbrug en het transport van goederen op de Langeledevaart, gelieven in contact te willen treden met de auteur

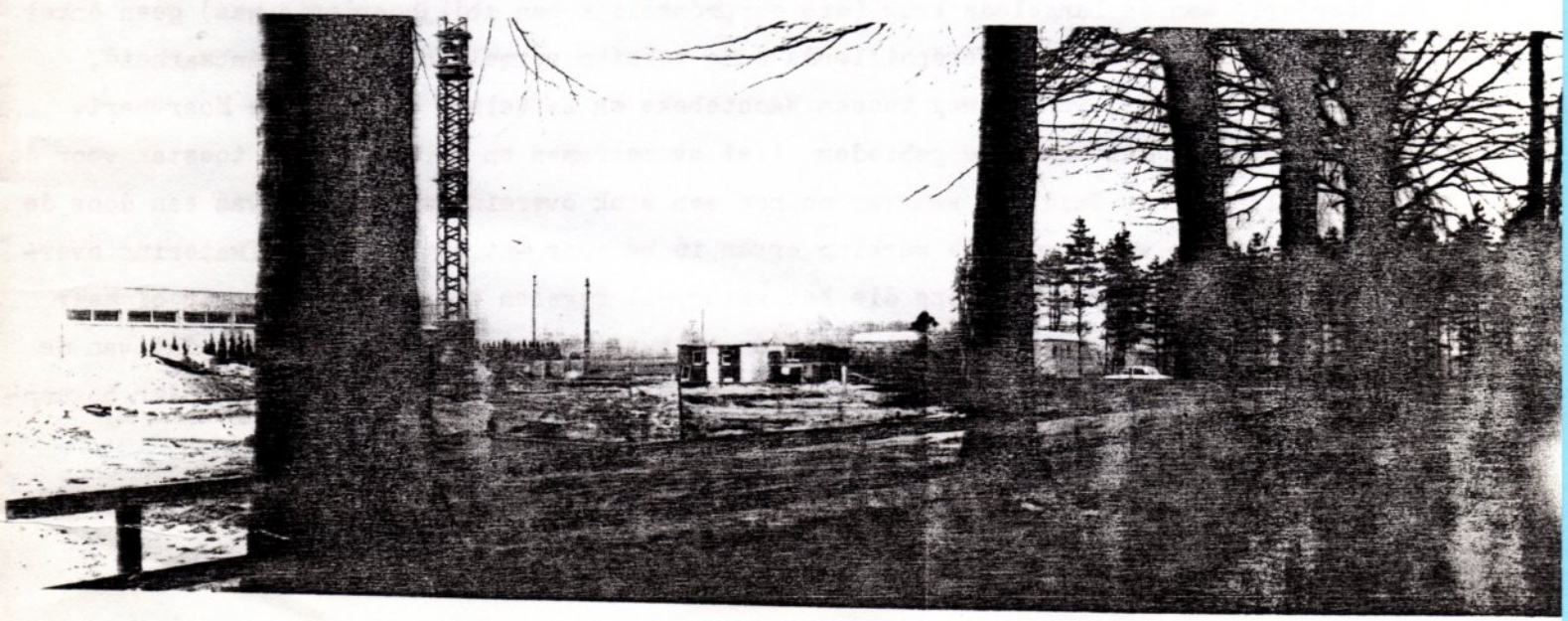
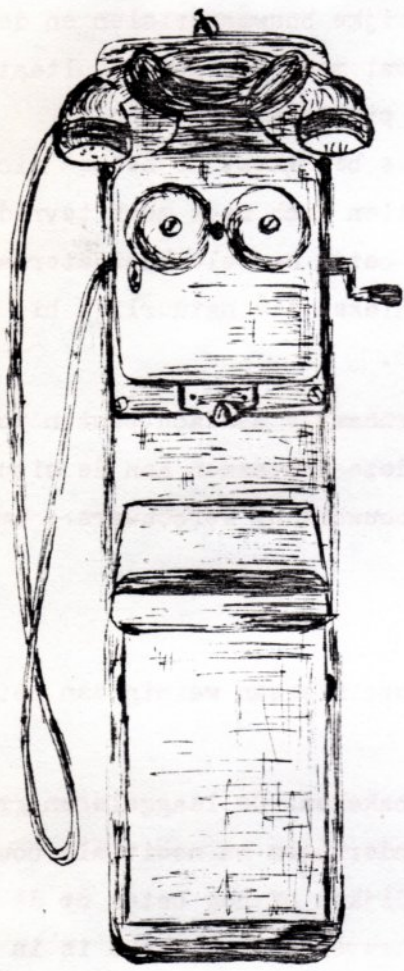
Paul HESTERS Tel. 45 04 63.

NIEUWE TELEFOONCENTRALE TE WACHTEBEKE

Veel mensen hebben zich al afgevraagd: "Wat is men naas de B.M.W. garage op de Walderdonk toch aan het uitvoeren"?

Wel precies daar waar vroeger Steefken Sette woonde (enkele boomaanplantingen rond de oude waterput zijn nog het enige wat overblijft uit die tijd) is men nu bezig met de bouw van een nieuwe electronische telefooncentrale. Een technische verbetering welliswaar voor de gemeente (op telefoongebied) maar toch enigzins jammer dat het zicht op een mooi stukje natuurschoon verloren gaat. Wij besparen U de technische gegevens maar willen alleen kwijt dat U via deze centrale in de toekomst gebruik zult kunnen maken van telefoontoestellen met druktoetsen in plaats van met een draaischijf, wat vlugger gaat en die qua programmering nieuwe mogelijkheden openen.

Bijgaande foto geeft U een zicht op de aan gang zijnde werken.

GEZOND BOUWEN VROEGER EN NU

In de huidige vooruitstrevende architectuur en woningbouw treedt een merkwaardig verschijnsel op : men begint de oude wijsheid, de natuurlijke bouwmaterialen en de vroegere bouwtechnieken te herwaarderen. Dit is geen toeval maar wel het resultaat van diepgaande onderzoeken van voornamelijk Duitse en Noorse pionierarchitecten en urbanisten. De nieuwe trend begint stilaan onze grenzen te bereiken. Zo hebben zich de laatste jaren groepen "bio-architecten" gevormd. Zij stellen zich niet meer tevreden met de moderne bouwtechnieken die zich bedienen van gewapend beton en vele kunstmaterialen. Zij streven weer naar het gebruik van materialen en technieken die natuurlijk bij de mens passen en hem in zijn behoefte aan welzijn tegemoet komen.

In deze reeks bijdragen zullen wij enkele van de voornaamste aandachtspunten toelichten die betrekking hebben op de bio-architectuur en deze toepassen aan de situatie van onze streek. Dit kan van belang zijn voor kandidaat-bouwers of verbouwers : immers een verwittigd man is er twee waard!

A. KEUZE VAN EEN BOUWGROND

Er is bouwgrond en bouwgrond. Vroeger werd bij de keuze hiervan weinig aan het toeval overgelaten.

Vanzelfsprekend werd eerst de geografische situatie bekeken. De laaggelegen gronden tegenover de zeespiegel of rivier werden op enkele uitzonderingen na nooit als bouwgrond gekozen. Men bouwde liever achter de bescherming van de dijken of nog beter op de dijken, en als dit niet mogelijk was, in de nabijheid van vluchtheuvels. Wachtebeke is in dit opzicht bijna een schoolvoorbeeld. Noord- en zuidwaarts strekken zich de poldergebieden van laaggelegen vochtige gronden uit. Tussen de Moervaart en de Zuidlede trof men behalve de boerderij aan de Langelede brug (die oorspronkelijk een abdijboerderij was) geen enkel gebouw van oude oorsprong. Verschillende oude teksten vermelden de onbegaanbaarheid, vooral in de winter, van de weg tussen Wachtebeke en Zaffelare en langs de Moervaart. Daarbij komt nog dat men hele gebieden liet overstromen en zo een handje toestak voor de stenen molen aan de Zuidlede waarvan nu nog een stuk overeind staat. Het was een door de wind aangedreven waterpomp. De werking ervan is nu voor wat betreft de afwatering overgenomen door enkele pompstations die het waterpeil regelen zodanig dat het min of meer droog blijft. Het waterpeil van de grachten is kunstmatig lager gehouden dan dat van de Moervaart en de Zuidlede. Het huidige Provinciaal Domein wordt ook op deze manier begaanbaar gehouden.

Dezelfde analyse als hierboven geldt ook voor de tussen Nederland en Wachtebeke gelegen polders.

Tussen deze twee vochtige gebieden strekt zich een nogal uitgestrekt droog zandig gebied uit. Het hoogste punt ervan is een zandrug die dwars door Wachtebeke loopt (de "konijnheuvel"). In de Wachtebeekse bossen en langs de as dorp-Kalve zijn de hoogste ervan ongeveer drie meter boven de hoogwaterstand van de zee. Dat is dus niet veel en men loopt vandaag de dag nog het gevaar met natte voeten in huis te zitten. (Zie recent voorbeeld van de apotheker van de Warande na een kleine dijkoverloop). Zonder pompstations en dijken zou het woonpatroon van onze gemeente er heel anders uitzien tenzij men zich per boot zou verplaatsen of zoals onze voorvaderen uit het stenen tijdperk zou wonen in paalwoningen.

Het was dus geen wonder dat men de vermelde zandrug gebruikte om de oude weg van Antwerpen naar Gent aan te leggen en het verbaast ons evenmin wanneer men de oudste vermeldingen van een woonkern langs deze weg vond, met betrekking op Kalve. (Voor details zie: "Het ontstaan van Wachtebeke" - L. VANBLAERE 1973 en "Toponomie" Eric DE SMET).

Bij de keuze van de bouwgrond hield men nochtans met nog andere zaken rekening dan met het feit dat de gronden hoog en droog gelegen waren en dat ze gekoppeld waren aan een goed communicatienet (nl. de heirweg en de Moervaart).

Eén van deze zaken zijn de noordelijke winden die ongunstig zijn voor mensen, dieren en akkers. Ze moesten dus zoveel mogelijk tegengehouden worden. Daarom bouwde men meestal zuidwaarts van de uitgestrekte bossen. De dorpskern is inderdaad gelegen ten zuiden van de Wachtebeekse bossen, die nog gedeeltelijk overgebleven zijn. Huidige verkavelingen houden hiermee geen rekening en menig huisgezin betaalt nu in dure brandolie de rekening voor hun huis dat aan weer en wind is blootgesteld.

Maar dit is nog niet alles. Het is ons opgevallen dat sommige gronden om onverklaarbare redenen vermeden werden door onze voorouders. Zo werd de streek van de Sluis lang vermeden om duidelijke redenen: gelegen in de nabijheid van moerassen was dit gebied ongeschikt wegens het epidemie- en koortsgevaar. Voor andere gronden echter ligt de verklaring niet zo voor de hand. En toch werden ze beschouwd als minderwaardig en ongezond. Dank zij de vooruitgang van de electronica werden apparaten ontwikkeld die de antieke wichelroede vervangen en die toelaten invloeden te gaan meten die men gedurende lange tijd als bijgeloof heeft bestempeld. Dit zijn merkwaardig genoeg de eerste instrumenten die de bio-architecten hanteren bij het kiezen van de gronden. Over deze mysterieuze "invloeden" kunt U meer lezen in het vervolgartikel in ons volgend nummer.

Louis VANBLAERE.

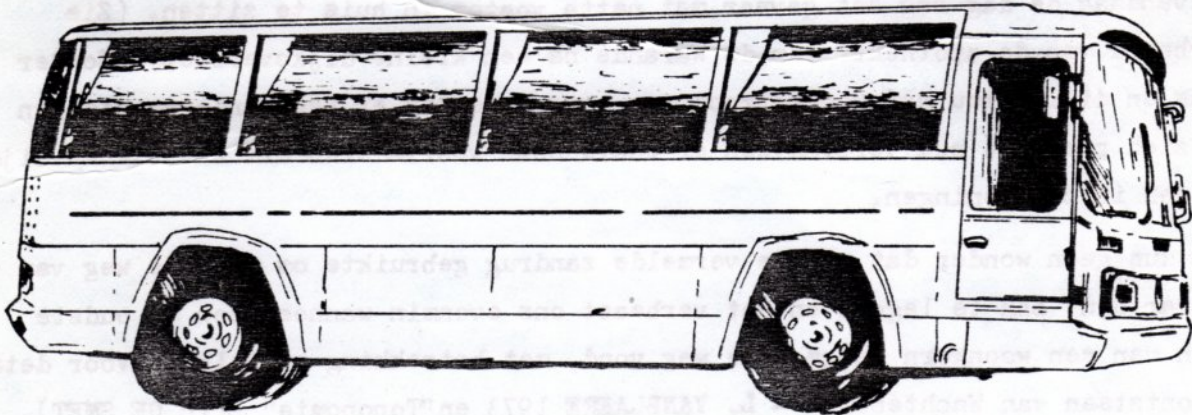
Reis Diest: 17 mei.

zie: Reerijdes.

P.S. Diest is nog Pennie Brabant.

Dagtrip

BEZOEK AAN DIEST EN ZIJN OMGEVING

Diest, een klein provinciestadje gelegen in de provincie Limburg, viert dit jaar zijn 750 jarig bestaan. Het stadsbestuur breidde daarom zijn toeristische activiteiten uit en organiseerde met zijn Gidsenbond geleide bezoeken van één dag. Het programma dat wij uitkozen omvat een bezoek aan de stad en de dorpjes ZICHEM en AVERBODE.

Een overzicht van het verloop van de reis ziet er als volgt uit :

- 7.30 u   Vertrek aan Dr. Jules Persijnplein.
- + 9 u   Aankomst DIEST (Markt).
- * - 10 u   Geleid bezoek aan het Stedelijk Museum (gids).
- + 11 u   Geleide wandeling langsheen Stadhuis, St. Silpitiuskerk naar Begijnhof (gids)
- 11.30 u   Bezoek Begijnhof en een Begijnenhuis. De huizen zijn uit de 17-18e eeuw (gids)
- 12.30 u   Middagmaal in Domein "DE HALVE MAENE"
Soep - Hoofdschotel (kip + frietjes) - ijs (Drank niet inbegrepen)
Vrij tot 15 u.
- + 15 u   Vertrek naar het Ernest Claesmuseum. Dit museum is ingericht in de hoeve waar de schrijver van "DE WITTE" werd geboren (1885) (gids).
- + 16 u   Geleid bezoek aan de Norbertijnerabdij - Averbode. Deze abdij werd gesticht in 1134. De huidige gebouwen dateren van veel later. De kerk is een Barokgebouw 1664-1674 (gids).
- + 16.30 u   Vertrek naar Lier. Vrij bezoek tot 20.30 u.
- 20.30 u   Terugreis.

Prijs : REIS - GIDSEN - MIDDAGMAAL : 530 F (Drank niet inbegrepen).

Georges DE LAENDER.

Inschrijven: A. DU CHEYNE

Smishoek 30 WACHTEBEKE.

Schrijf tijdig in !! Beperkt aantal plaatsen.

Wachtebeke

Driemaandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring « Oud Wachtebeke »

8e Jaargang

Nr 3

augustus 1981

WACHTEBEEKE
Smishoek

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen

Verantwoordelijk Uitgever : Arthur DU CHEYNE

Smishoek 30 WACHTEBEKE.

B

Ergens kan men een Es zien staan
met Yggdrasil als naam,
groots en bevochtigd met zegesap
dat neerdaalt op dal en ensel
immergroen getooid aan de bron Urd (Edda)

Bomen waren in de Oud-Germaanse tijd onmisbaar en onvervangbaar voor de mensen. Vandaar dat zoveel gezeden en gewoonten verband houden met bomen, met hout.

Nu nog kloppen we ons geluk af op blank hout. Wie zegt al eens niet vlug "Hout-raken" om zijn geluk te bestendigen?

De bescherming van het bos, maar ook haar bedreiging werkte als inspiratiebron voor oneindige verhalen, die avond aan avond voor het haardvuur tijdens de lange winternachten verteld werden. Onze sprookjes zijn nog een armtierig overblijfsel van deze spannende en beangstigende uren bij het knetterende vuur.

Bomen zijn hun waarde en zin verloren in de loop der jaren. Industrie en groeisnelheid bepalen de economische waarde van de boom en daarom moeten Eik en Beuk en Es ruimte maken voor populier, spar en den.

Toch zien we dat, nu de houtschaarste zich stilaan laat voelen, en we opnieuw de waarde van hout als energiebron leren kennen, loofbomen als es, berk en els terug in ere worden hersteld.

De Es is bij de Germanen de levensboom. Met zijn wortels reikt hij tot diep in de aarde tot in de hel; zijn kruin draagt de hemel. Aan zijn voet ontspringt de bron Urd die gans de aarde -Midgard- omvloeit. Steeds loopt een Eekhoorn langs zijn stam op en neer als symbool van de sapstroom die steeds opwaarts gestuwd wordt voor de vormgeving in het voorjaar, die neerdaalt in het najaar om de bewaarperiode aan te duiden.

De Es is het beste hout om stevig gereedschap te maken. Stelen van bijlen, hamers en tuingereedschap worden uit essenhout gemaakt. Uitdrukkingen als "Hij is uit het goede hout gesneden" zijn dan ook op de Es gebaseerd.

Volgens de Germaanse mythen is de man uit essenhout gesneden, terwijl de vrouw uit Olm of Jap gemaakt is.

De Eik is de koning der bomen. Wodan huist erin. Het is de heilige boom bij uitstek en vele offerplaatsen staan onder de beschermende kruin van de eikeboom. Hoeveel plaatsnamen zijn niet uit de Eik gegroeid? Eeklo, Zeveneken en zoveel andere plaatsnamen vertonen "Eik" of "Eek" in hun samenstelling.

De boommeest werd dan ook om bescherming gevraagd bij de bouw van schepen. De boeg van de schepen werd dan ook uitgewerkt in een drakekop bij de Vikingen en degenereerde tot Rubensiaanse borstbeelden bij de schepen uit de 16de en 17de eeuw.

De kracht en de levensduur van de eik werd ook gebruikt als brandoffer tijdens de Midwinterfeesten. De Joelblok of Kerstblok, waarvan we nu nog onze kersttaart in stronkvorm erven, werd tijdens die langste nacht op het vuur gelegd en duidde op het eeuwige vuur, op de zon die, op haar laagste punt gekomen stilaan weer opklimt om ons haar warmte te sturen.

Op Midzomer was het weer met eikenhout dat het nieuwe vuur aangestoken werd, nl. door met twee droge eikenhouten stokjes snel tegen elkaar te wrijven. Tijdens het Midzomerfeest werd het vuur aangestoken als symbool van warmte en leven, nu de zon op haar hoogste punt stond. Dat vuur gaf een vruchtbaarheid en is een bescherming voor de oost op het veld. Dat vuur werd door de "Assepoester" het ganse jaar door onderhouden. Zij was de jongste dochter van het huis en dit was haar bijzonderste taak.

Volgende maal zullen we het hebben over bomen als Linde, Berk, Hazelaar, Vlier endergelijke.

J. KINGET

HOE DUUR WAS STERVEN IN 'T JAAR 1913 ?

Letterlijke overname van de onkosten (met weglating der namen)

+ Ontvangen de som van tweehonderd en zes en dertig franken voor uitvaart en begraafing	236-
+ Ontvangen de som van zes franken voor het overluiden van drie buitengevoone poozen, en de som van twee franken en vijftig centiemen voor het maken van een graf	6- 2,5-
+ Ontvangen de som van vijf-en-veertig franken voor levering eener olmen doodkist	45-
+ 360 Rouwbrieven van 8,5 fr per honderd	30,6-
+ 250 Rouwbeeldekens van 6fr per honderd	15-
+ 250 Rouwbeeldekens van 7fr per honderd	17,5-
+ Ontvangen de som van vijf franken vijftig centiemen voor elf tarwebrooden van vijftig centiemen	5,5-
+ Ontvangen de som van 10 franken voor levering van brood op de lijkdienst van...	10-
+ Debet aan...N..., bakker en winkelier voor levering en bulken van tarwebrood de som van fr 5,00	5-
+ Schuldig aan ...N..., beenhouwer te Wachtebeke over levering van rundsvleesch voor de begraafing van ...N.. als volgt 12 kilo en half rundsvleesch aan 2,40fr de kilo = 28,80fr	28,80-
+ ..N..., schilder te Wachtebeke, gewerkt bij ...N.. na overlijden van ..N.. eene kamer behangen en geverfd voor arbeidsloon	7,80fr
voor verf, papier en toebehoren	13,50fr
Totaal	<u>21,30fr</u>
	<u>423,2 fr</u>

Vergelijking met de broodprijs van heden zouden de onkosten de volgende zijn:

$$(1 \text{ fr. was } 2 \text{ broden}) : 423,2 \text{ fr} \times 32 \times 2 = 27.084,8 \text{ fr.}$$

'T KASSEIKEN

JEUGDCLUB 'T KASSEIKEN DOET HET WEER...

Inderdaad, de jeugdclub op de Molenhoek heeft reeds een bewogen geschiedenis achter de rug. Grootse jaren werden zonder veel omslag gevolgd door slabbakkende periodes. Verschillende factoren leidden einde 1980 tot een tijdelijke sluiting. Wat op het eerste zicht een dieptepunt in de werking leek, groeide uit tot een periode van intens werken, zowel aan de inrichting als aan de beheerstructuur. Dankzij een aantal jongeren, die de nood aan een jeugdclub sterk genoeg aanvoelden om daar iets aan te doen, werd het nieuwe initiatief gedoopt als "Jeugdclub 't Kasseiken". Een nieuwe beheerraad werd verkozen, de inrichting werd omgetoverd, de kasseileggers begonnen hun werk, vergaderingen werden belegd tot men erbij neerviel.

Dit alles leidde tot de opening van de jeugdclub op 1 mei jl., een memorabel weekend voorwaar, waarbij een groot deel van de Wachtebeekse bevolking de gelegenheid kreeg de nieuwe jeugdclub eens te schouwen. En blijkbaar werd de vuurproef zeer goed doorstaan. Voor de grote examenstilte vielen er nog enkele dingen te beleven, die telkens een bevredigende publieke belangstelling genoten. Merk ook nog op dat van de vroegere "permanent verantwoordelijke" geen sprake meer is. De jongeren nemen nu zelf de verantwoordelijkheid in handen. Ook dit lijkt positief te zijn. (niet enkel voor de werking, maar ook financieel)

Ondertussen zijn er al 2 en een halve maand gepasseerd, en we staan reeds heel wat verder. Plannen zijn er genoeg: uitwerken van een zeefdrukatelier, een rommelmarkt, en de traditionele septemberfeesten. En natuurlijk worden er ondertussen verder kasseien gelegd.

Allemaal goed en wel, zult u zeggen, ... maar waar dient het feitelijk allemaal voor? Wat wij in de eerste plaats willen bieden is een vormende ontspanning (of een ontspannende vorming, zoals u wilt).

Dat is natuurlijk weer niets zeggen met 2 woorden, misschien zegt dit u meer:

- wij zijn geen dancina
- wij zijn geen bezinningsoord
- wij zijn geen oord voor overjaarse hippies, en ook geen avant-garde experiment.

Wij willen gewoon jongeren iets bieden, en ze daarbij ook de kans geven zelf iets in handen te nemen. Wat u hiervan misschien niet al te duidelijk is zullen wij in de toekomst proberen duidelijk te maken via onze activiteiten. Kom zelf eens kijken, op woensdag, vrijdag, zaterdagavond, en zondagmiddag!

ONTSTAAN EN GESCHIEDENIS DER VROEGERE WEEGBRUG OP DE OUDE BURGSE SLUIS

Na in de vorige twee delen de stichting en de opbouw van de weegbrugge te hebben naar voor gebracht willen wij nu even blijven stilstaan bij de eigenlijke werking ervan.

Zo gebeurde het dat op 23 oktober 1899 de eerste officiële weging werd gedaan. Charel De Wilde van de Langelede wilde zijn os gewogen hebben en moest daarvoor 0,25 fr neertellen, dit waren de eerste inkomsten. Op 7 november 1899 kwam Alfons Hesters van de Sluize een vaars wegen voor 0,24 fr.

Vanaf 29 november 1899 werden de eerste wegen van de bieten opgetekend: wij zullen verder een overzicht geven van het aantal kg bieten dat er werd gewogen in de kampanje 1899-1900.

Ook staat er in het boek der coöperatie verscheidene malen vermeld dat er kolen gewogen werden, deze werden dan aangevoerd met dezelfde bootjes, waarin daarna de bieten geladen werden.

Deze kolen dienden tevens als balast voor de boten, omdat de boten leeg niet onder de diverse bruggen op de Langelede doorkonden. Toch gebeurde het meermaals dat men leeg naar de Sluize moest varen (de boten moesten all maal getrokken worden, dit om te beletten dat de oevers der Langelede schade zouden oplopen door de waterverplaatsing, veroorzaakt door het draaien der schroef.)

Wanneer het water redelijk hoog stond, moest men de boten belasten met zenders en stenen, doch dit was een zwaar en nuttelooos werk en tijdrovend zodat men er bij gelegenheid wat beters had op gevonden: er werd beroep gedaan op de kinderen van de Langeleedse school. Deze mochten dan allemaal meevaren en dienden dan als balast om het schip dieper in het water te krijgen.

De prijs die werd gerekend het eerste weegjaar was 1 frank voor het wegen van 5000 kg bieten. Dit was goedkoop in vergelijking met het wegen der bieten met een paardemand op de bascule.

Er werd ook stro gewogen, verder werd er pulp van de fabriek in het terugkeren naar de Sluize meegebracht. Deze moest men voor de aanvang van de Kampanje bestellen om te beletten dat men met grote overschotten of tekorten in de fabriek bleef zitten. Tegenwoordig is dit geen probleem aangezien men in de fabriek thans over een pulp drogerij beschikt en men zo de pulp veel langer kan bewaren.

Foto van de Langeledevaart, richting Oudeburgse Sluis - Wachtebeke.
 Links de hopen suikerbieten, klaar om verscheept te worden.
 Daar middenin, het tarra-kotje.
 Rechts, op de vaart, het motorbootje van Predance Potters dat klaar ligt om geladen te worden.

Op het einde der kampanje werd dan een afrekening gemaakt.

- gewogen bieten der deelnemers, dus de 8 stichters	2 572 935 kg
- gewogen bieten van andere boeren	3 193 590 kg
- kolen der deelnemers	4 230 kg
- kolen van andere boeren	5 150 kg
- gezamenlijke pulpen	82 120 kg
- 4 hoornbeesten	
	samen 5 858 025 kg
	Opbrengst 1 039 ,62 fr

De normale onkosten zoals weger, boeken en allerlei 198, 02 fr

Dit maakt een netto winst van 841,60 fr voor het eerste boekjaar.

In het jaar 1900 hertrouwt Wed. Alfons Van Himme met Alfons Dierick en zo ziet men in de verdere rekeningen als achtste aandeelhouder Alfons Dierick vermeld in plaats van Wed Alfons Van Himme.

Tijdens het tweede werkingsjaar werd er ook een nieuwe weger aangesteld. Dit werd Kamiel Bruggeman: Hij zou weger blijven tot een paar jaar voor het einde der coöperatie.

Verder wil ik hier nog enkele gegevens aanhalen verspreid over verschillende jaren dit om bij verschillende lezers blijvende herinneringen te doen opwellen aan voorbije dingen en personen.

- op 21 1 1900 werd de os van Clemence Mingers gewogen: 830 kg

- het weegloon per dag bedroeg in 1900 3 fr

- de voornaamste personen die de weegbrug moesten herstellen waren

voor het houtwerk: Verlack Theofiel, wagenmaker, wonende recht tegenover de weegbrug

voor het ijzerwerk en de regeling: Edmond van de Calseyde, smid op de Sluize

Verder werd er beroep gedaan op een zekere Charel David, mecanicien te Moerbeke voor het nazien en goedmaken der weegbrug.

Victor van Assel, smid te Overslag (België), voor het herstellen van het dak: nieuw zinkwerk

A. Moordijk, Zuiddorpe : weegboeken en officiële papieren

Bonifasius van Graefschepene, caféhouder moest alle jaren instaan voor het souper der vereniging. Later werd dit zijn schoonzoon Coone Philemon.

Verder willen wij hier ook vermelden dat alle wegingen die buiten het bieten seizoen gebeurden niet betaald werden in uurloon, doch dat de weger de helft van de ontvangen weegpelden voor zich mocht houden. Dat de belastingontvanger ook de weegbrug wist staan vinden wij in onze documentatie. Deze belasting beliep in 1902 15fr en tijdens de oorlogsjaren tussen de 5 en 8 fr.

Babeekse Varia

- In het tweede kwartaal werden in onze gemeente 16 huwelijken afgesloten en er hadden 3 echtscheidinaen plaats.
- Er werden eveneens 29 geboorten geregistreerd, daarentegen waren er 15 overlijdens op te tekenen.
- Onze gemeente had ook het genoeg 72 nieuwe inwoners te verwelkomen. Er waren echter 53 personen die onze gemeente verlieten.
- Er waren verschillende verhuizingen, in het totaal 61 personen.
- In het totaal steeg de bevolking in het tweede kwartaal met 37 eenheden en kwam zo op 6976 personen.
- In het kader van het jaar van de gehandicapten wordt tijdens de Saffarkensmarkt een ontspanningsnamiddag georganiseerd voor de mindervaliden. Er wordt nog gezocht naar begeleidende personen die een paar uur van hun tijd willen besteden aan een goede daad. Eventuele kandidaten worden vriendelijk verzocht zich te melden bij G. Nevefians.

VOORJAARSSTORM IN ONZE GEMEENTE

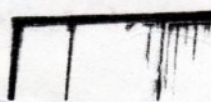
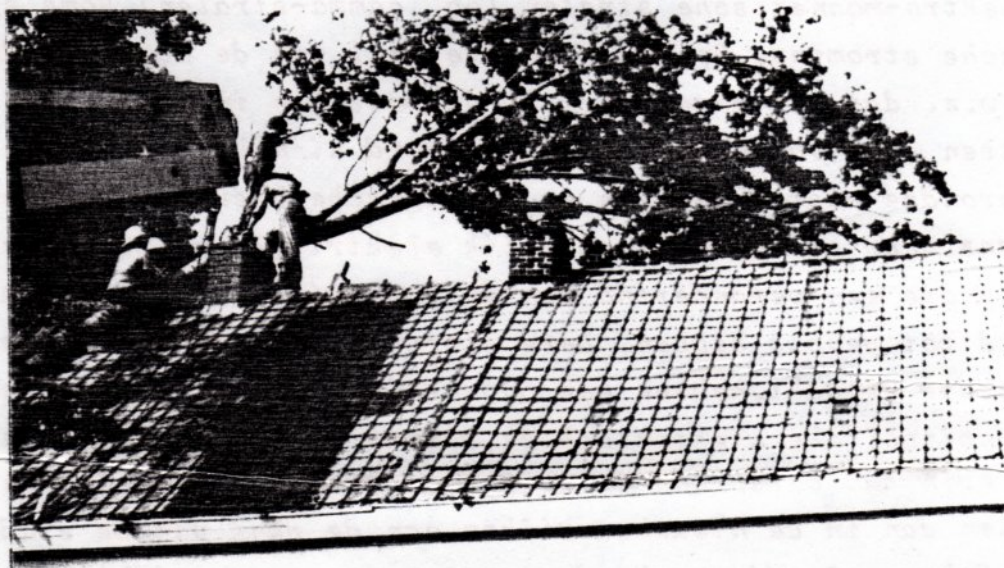

Dat de maand mei niet gebracht heeft wat men er van verwacht had, heeft men ook te Wachtebeke ervaren. Niet alleen de grote hoeveelheid neerslag die men ons toebedeelde doch ook het groot aantal onweders en rukwinden hebben ervoor gezorgd dat de vrijwillige brandweer van Zelzate kon uitrukken om een omgewaaide boom te verwijderen die op de woonst van De Letter-Lippens gevallen was in Pene.

Men zegt soms dat een ongeluk niet alleen komt en dit was hier ook het geval.

Bij het afzagen van een gespannen tak werd de motorzaag weggeslagen tegen de helm van de brandweerman die op het dak stond en de tak zelf kwetste de man tamelijk erg aan zijn arm

(Hesters Paul)

GEZOND BOUWEN VROEGER EN NU

Keuze van een bouwgrond (vervolg)

In het eerste artikel vermeldde ik dat naast voorwaarden van zuiver geografische aard, ook met andere, minder evidente, en op het eerste zicht nogal "mysterieuze" zaken rekening zou moeten gehouden worden bij het kiezen van een bouwgrond.

Het betreft in werkelijkheid wat men noemt de NATUURLIJKE en TECHNISCHE STOORZONES.

Vroeger vestigden de mensen zich "instinctief" op plaatsen waar de natuurlijke stoorzones, waarvan bodemstralingen de voornaamste zijn, geen schade konden doen. Alle oude volkeren hadden controle-technieken ontwikkeld om de gunstigheid van de bodemgesteldheid na te gaan. De Kelten bvb. bestudeerden de vegetatie, wat tegenwoordig nog steeds efficiënt is. De Kiergiezen observeerden de gedragingen van hun honden. De Romeinen alvorens een stad te bouwen, slachtten de aldaar grazende dieren en onderzochten hun lever. Was deze bij meerdere dieren niet in orde, dan bouwde men daar niet. Bij ons nam men eertijds de proef door op verschillende in aanmerking komende plaatsen een stuk vlees van een pas geslacht dier op te hangen. Waar dit het laatst bedierf, was de grond kennelijk het gezondst. Men kon ook de diensten huren van een wichelaar. Nu nog is er een oude Westvlaamse priester die zich met deze kunst bezig houdt.

Maar wat zijn deze mysterieuze aardestralingen? Voor de technisch aangelegde lezer zou men ze definiëren als elektrische, magnetische of elektro-magnetische velden en elektro-magnetische stralen (oa. gamma-stralen). Soms spreekt men ook van tellurische stroming. Op het grootste deel van de aarde is dit stralingsveld "normaal" d.w.z. dat het ongestoord op de mens kan inwerken. Er zijn echter bepaalde plaatsen die "van nature uit" gestoord zijn: bij plotselinge veranderingen in de ondergrondse gesteentelagen, op geologische breuken, boven ondergrondse waterstromen, enz. Daar ontstaan plaatselijk elektrische of magnetische velden in de ondergrond die een verandering van de intensiteit en de frequentie van het stralingsveld tot gevolg hebben. Deze storingen, die door de wichelroede kunnen worden zichtbaar gemaakt, hebben een ongunstige invloed op het menselijk organisme, veel onbegrijpelijke ziekteklachten, rheuma en kanker schijnen gedeeltelijk of geheel hierin hun oorsprong te vinden. In Keulen bvb. treft men driemaal meer kankergevallen aan in de nieuwbouwwijken aan de rand van de stad dan in de Oud-Romeinse stadskern. In dit verband meet men (met een Geigerteller) veelal een verhoogde activiteit van de Gammastralen afkomstig uit de desintegratie van natuurlijke radio-actieve isotopen uit de aardkorst.

Maar terug naar de specifieke Wachtebeekse situatie:

- De storingsvoorwaarden zijn aanwezig in de overgangszones tussen warme zandgronden en polder- of moerasgronden daar een verschil in de ondergrondse samenstelling optreedt.
- De aanwezigheid in de ondergrond van onze gemeente van een laag ijzerhoudend moeraserts, soms dicht bij de oppervlakte, soms dieper (goed waarneembaar bij het boren van een put), kan storingen meebrengen van de magnetische velden.
- Stilstaand "grondwater" stoort in principe niet, stromend ondergronds water wel. Dit treft men aan waar men voortdurend water uit de grond pompt, bub. dicht bij het waterwinningsstation, de grote bloemisterijen en de warmtepompen die op grondwater werken.
- De kerken, kapellen en deraelijke werden vroeger meestal gebouwd op plaatsen waar een verhoogde aardstraling bestond. Op deze plaatsen groeiden ten tijde van de heidense Germanen vooral heilige Eiken, en dat is juist een boom die het best groeit op hoge aardstraling. Wat betreft de kerken van Wachtebeke en Overslag, weet ik nog niet of een eventuele gelijkaardige inplanting met andere kerken kan aangetoond worden. (De kerk van Wachtebeke is nochtans een mooi voorbeeld om de "geheime boodschappen" die in de vormen en in de stenen, enkele honderden jaren geleden, door de bouwmeester achtergelaten zijn, terug duidelijk te maken. Dat zal ik proberen doen in een van de volgende artikels.)
- Daarentegen wijst de vroegere aanwezigheid van lindes in het dorp naar de afwezigheid van storing op die plaats. Ook de plek waar de vierschaar gebouwd is, zou in principe een niet-gestoorde ondergrond hebben, omdat oorspronkelijk rechtspraak werd gehouden onder een linde die een rustgevend effect had, wat in sommige gevallen wel nuttig was.
- Doe tenslotte zelf enkele waarnemingen : honden, koeien en varkens verblijven niet graag op een bestraalde plaats. Katten, uilen en mieren juist wel.
- Baby's huilen of hebben de neiging om weg te kruipen in een hoek van hun bed? Probeer in dit geval eens hun bed te verplaatsen, liefst zodanig dat hun hoofd naar het noorden gericht is. Men krijgt zo soms verbluffende resultaten.
- Bekijk de planten- en boomgroei : distels en bramen houden van aardstraling. Een verschil in groei van een identieke rij bomen of van gewassen in één veld wijzen ook op storingen.

(wordt vervolgd)

LOUIS VANBLAERE

SAFARKENS MARKT

9 AUGUSTUS 1981

Toen wij vier jaar geleden begonnen te timmeren aan een speciale attractie in het kader van het jaar van het dorp, was de mening van velen nogal negatief. "zo iets spelen jullie niet klaar op Wabeke" zegden ze. Toch, en ondanks het natte weer, werd het een groot succes! De Saffarkesmarkt was geboren.

Het was immers ook de eerste keer dat talrijke verenigingen, partikulieren; ambachtslui en kunstenaars; ongeacht hun "kleur en geur", broederlijk naast elkaar aan één gezamenlijk echt dorpsfeest deelnamen. Juist daarin schuilt de eigenlijke originaliteit van de Saffarkesmarkt die veel meer is dan een gewoon kunst- en ambachtgebeuren. Ondertussen is het een traditie geworden, een feest dat al de anderen overtreft. Heel lang geleden werd begin augustus Herta's dag gevierd, een dag gewijd aan moeder aarde, aan haar lekkere vruchten en sappen.

Het oude gebruik is weer in eer hersteld en dat is goed.

Wij gaan de plannen en geheimen van de deelnemers niet verklappen. Er zal in ieder geval een overvloed aan eten en drinken zijn. Talrijke ambachten zullen gedemonstreerd worden en het een en andere zal te beleven vallen.

Ter herinnering: partikulieren en kinderen mogen ook deelnemen. Een voorafgaande inschrijving bij De Laender Kalve 70 is wel noodzakelijk.

Aan de toeschouwers: Snuffel eens in de oude dozen en haal oude kleren uit de mottenballen. Draag ze om naar de Markt te komen, liefst te voet of per fiets want men verwacht parkeerproblemen.

Veel plezier!

Louis Van Blaere

P.S. De zon heeft al haar deelnemingsformulier ingediend!

Wachtebeke

Driemaandelijks mededelingsblad van de 'Leemkundige Kring « Oud Wachtebeke »

8e Jaargang   Nr 4   november 1981.

Wachtebeke Dorpplaats

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen

Verantwoordelijk Uitgever : Arthur DU CHEYNE
Smishoek 30 WACHTEBEKE.

N

Ma de meer stoer mannelijke bomen als Es en Eik zullen we nu even wat meer aandacht besteden aan enkele typisch vrouwelijke bomen uit onze streken.

De Linde is steeds een heilige boom geweest. Toegewijd aan Freya was deze boom het symbool van de Liefde (veruiterlijkt in de hartvorm van haar blad) maar ook van het Recht. Aan de voet van deze boom werden de bijzonderste Stam- of Sibbeleden begraven met het hoofd naar de stam gericht. Vandaar dat de Linde nog vaak voorkomt in de nabijheid van de kerk en het omliggende kerkhof, meestal op het dorpsplein. Ook de raadsvergadering of DING werd gehouden onder de Linde. De rechtspraak of Vierschaar behoorde tot de onderdelen van een dergelijke raadsvergadering.

In verband met de Linde werd in de middeleeuwen een eigenaardig "Godsoordeel" gehouden, waarbij haar reputatie van Rechtsboom alle eer werd aangedaan. Bij veroordeling tot moord mocht de betichte een beroep doen op een Godsoordeel om zijn onschuld te bewijzen. Een dezer Godsoordelen bestond erin een jonge Linde met de kruin in de grond te steken en te wachten tot er bladscheuten kwamen op de wortels. Naast het feit dat de uitvoering van het vonnis zeker voor een jaar werd uitgesteld bestond de mogelijkheid van een dergelijke bladgroei. In het begin van deze eeuw werd in een Engelse proeftuin Treptower een proef uitgevoerd. Men liet de wortels van een jonge Linde in de grond, boog de jonge boom met de kruin naar de grond en bedekte deze met aarde. Het volgende jaar droeg deze kruin in de grond nog bladeren, maar tevens werden wortels gevormd. Tijdens het tweede jaar werd de eigenlijke wortel ontgraven en vrijgesteld aan de lucht. Na een jaar kreeg men bladknoppen en takaanzetting juist op de scheiding tussen wortel en stam. Hierdoor kon men dat Godsoordeel als een zeldzaam maar wel natuurlijk verschijnsel bij de Linde verklaren.

In een latere periode werd de kermis gevierd onder de Lindebomen van het dorpsplein. Volgens sommige folklorenkeners zou de kermis ontstaan zijn uit een bruidsmarktdag. Huwbare meisjes werden op deze feestdag voorgesteld aan de gemeente. Onder Freya's Liefdebomen zochten de jonge mannen hun toekomstige bruid.

Ook als geneeskrachtige plant is de Linde niet te onderschatten. Lindenthee is nog altijd een van de meest gebruikte natuurthees uit onze streken. De Lindebloesem - pas ontloken - is koortswerend, waterafdrijvend en heeft het vermogen om nierstenen te verwijderen.

Een andere Freyaboom is de berk, wel een van de sierlijkste en bevalligste van al onze bomen. Vaak vinden we deze bomen per drie aangeplant. Dan vormen ze de woonplaats van de drie schikgodinnen Oerd, Werdani en Schoeld.

Het varsterkende sapvocht in lente werd verwerkt tot berkenmede, een licht gealcoholiseerde drank gemaakt van berkewater en honing. Dit sap is zeer reinigend. Het zuivert de nieren en geneest alle vormen van waterzucht. Het was de Germaanse Godendrank bij uitstek.

Het saptrekken van de berk is niet zonder gevaar voor de boom zelf. De wonde kan namelijk zo sterk bloeden dat de boom er werkelijk sterk onder lijdt. Zeker wanneer we de snede maken in de bast van de stam. Daarom zullen we nooit sap trekken van berken van minder dan 5 à 6 jaar oud. Liefst snijden we dan nog een tak af, -tak van ongeveer een pinkvinger dikte - we hangen er een fles aan en vangen het sap op. Dit gebeurt liefst eind februari, als de lentesappen enkele dagen voor volle maan hun sterkste opwaartse stijging kennen. Na een 8 à 10 dagen verwijderd men de fles en verbindt de wonde met entwas. Meestal is dit voldoende om de wonde en het saplopen te stoppen. Dichtbranden is ook een mogelijkheid.

De twijgen van de berk worden als berkenroede gebruikt als overbrenger van Levenskracht. Nu nog bezigt men de berkenroede in de Skandinavische landen om de bloedsomloop te aktiveren bij een saunabad.

Ook de roede van Sint Nikolaas moet in deze zin beschouwd worden. Het was een zegeteken, een vruchtbaarheidsteken, achtergelaten door Wodan die bij het begin van de winter, deze periode van bezinning en van beginnende kieming van het zaad in de grond wilde aanduiden. Het slaan met takken op de grond bij vele Afrikaanse natuervolkeren is ook terug te brengen tot deze betekenis. De roede is een vruchtbaarheidsteken en geen strafwerktuig.

"Wie zijn zoon haat, spaart de roede" moet ook in deze zin beschouwd worden, en niet als een strafmaatregel. Het slaan met de roede was een religieus gebaar om de vruchtbaarheid op te wekken.

Jozef KINGET.

Kandidaat 100 jarige op de Overslag (Zeeland)

Bij diverse huisbezoeken aan oudere mensen, op onze gemeente, met het oog op zo wat stof te hebben voor ons driemaandelijks blad, kwam meermalen de vraag naar voor wie nu de oudste inwoner van onze gemeente was en of het nog lang zou duren vooraleer wij ook eens een honderdjarige zouden kunnen vieren. Bij nazicht daarvan bleek 96 en 95 jaar de hoogste ouderdom te zijn, doch kon men mij vertellen dat op de Nederlandse Overslag, enkele meters over de grens er iemand was die de kaap van de 100 nabij was.

Zo hebben Patrick en ik het idee opgevat deze persoon even een bezoekje te brengen en er een foto van te maken en hem zo ook wat te laten vertellen over zijn leven. Doch zoals men weet is het niet gemakkelijk om bij zulke mensen binnen te geraken en zeker als deze nog alleen woont. Daarom gingen wij eens ons licht opsteken bij mevrouw VAN HOLLE. Zij verzorgt hem al jaren en brengt hem 3 maal per dag eten en zo maakten wij met haar een afspraak om op 17 oktober in de voormiddag een bezoek te brengen bij Alfons VAN LAERE, onze kandidaat-eeuweling.

Toen we aanbelden aan de vroegere burgemeesterswoning van Overslag (Zeeland), werden wij begroet door Mevrouw VAN HOLLE die er voor gezorgd had dat wij ons werk in optimale omstandigheden konden doen daar zij hem reeds een dag tevoren verwittigd had van onze komst.

Wij dachten daar een ineengeschrompelde persoon aan te treffen maar wij konden onze ogen niet geloven : deze knappe jongeling (hij is nooit gehuwd geweest) kon gerust doorgaan voor een persoon van 75 à 80 jaar. Het was ons ook een groot genoegen te mogen vernemen dat hij nog zeer goed hoorde en een goede herinneringsgeest had en tenslotte nog het dagblad kon lezen zonder bril. In het zonlicht van zijn kamer zag hij er nog jonger uit.

Laten wij hem nu zelf aan het woord :

Ik, Alfons VAN LAERE ben geboren in de VAARENPE tussen OVERSLAG en ZUIDDORPE op 11.2.1882 als zoon van Decimcius VAN LAERE en Maria-Theresia BUYSSSE die Belgische was. Mijn grootvader langs vaders zijde noemde Antoon VAN LAERE, mijn grootmoeder. VERCRUISEN. Mijn grootvader langs moeders zijde noemde Jantje BUYSSSE.

Mijn grootvader Antoon BUISSSE is 84 jaar geworden mijn vader zelf stierf op 79 jarige ⁵ leeftijd terwijl mijn moeder 62 jaar werd. Wij zijn thuis met zijn achten geweest. Onze Cyriel werd 79 jaar, onze Peet 87 jaar, onze Staf 72 jaar, ik, Fons zeker 101 (1) ons Marie 80, ons Lenie 87, en ons Bea 86. Er is nog een kleintje gestorven ook. ER is maar een van ons gehuwd en dat was ons Bea en dat was dan ook als zij al uitgebloeid was. Wij zijn allemaal naar school geweest in ZUIDDORPE waar we 6 klassen gedaan hebben. Om onze legerdienst te voldoen moesten wij een nummer trekken. Het eerste dat ik deed, was de boktaal laten vallen zodat ze alles mochten oprapen. Vervolgens trok ik het Nr II en werd vrij geloot.

Moest men mij op 25 jarige leeftijd gezegd hebben : "ge zult nooit trouwen", dan zou ik hem zot verklaard hebben, want tegen alle meiskens die ik gesproken heb, heeft er geen enkele neen gezegd, maar ja, hoe gaat dat, veel gewerkt en weinig tijd gehad en zo gaat men uit de jaren en nu ben ik wel iets te oud hé !

Wij zijn dan maar aan de kost gekomen door te boeren. Eerst 6 gemeten en daarna 100 gemeten maar na het werk was ook de ontspanning.

Dat waren voornamelijk de kermissen uit de omtrek. Daar deden wij aan biljart, bollen en schieten, kaarten soms ook maar daar moest teveel op gepeisd worden en dat was voor mij niet.

Ik had zo vijf vaste kameraden dat was Philemon DE LETTER en de vier broers VERMOT namelijk Charel, Fred, Prosper en Sies.

De mensen op de kermis waren vroeger gelijk varkens. Wanneer er bij donker nog iemand van een andere gemeente aanwezig was, werd deze afgeranseld tot bloedens toe. Zo waren ik en Sies VERMOT eens op de kermis in HULST en het werd stilaan donker zodat men aanstalten begon te maken om ons af te ranselen doch de waard van het staminet zag het gebeuren en belde de marechaussee op en deze hebben ons dan begeleid tot in ABSDAELE.

Van mijn gezondheid heb ik ook niet veel te klagen. Ik heb nog geen enkele dag ziek in mijn bed gelegen. Maar weet ge wat ik niet serieus vind : dat ik nog altijd belastingen moet betalen als ge al zo oud zijt. Een tv heb ik niet dat is niet goed voor de mensen. Ze zien niets anders dan moorden, plunderen en branden. Daar komt niets goeds van. Ik heb er een gehad voor niets als mijn zuster gestorven was maar 'k heb hem buiten gemeten. Ook de radio set ik nooit aan. Het enige wat ik doe, is het dagblad volledig uitlezen.

Van mijn been heb ik ook wat last, daar is er over een jaar of acht iets ingeschoten en sindsdien is mijn been gevoelloos, ik kan er wel nog op staan maar als ik mij vooruit wil bewegen, neem ik mijn nachttafel mee voor mij uit als steun.

Zeg dat gaat mij hier toch niets kosten hé ? "

Dit waren één van zijn laatste woorden, waarbij we hem reeds gefeliciteerd hebben met zijn 100 jaar en dat wij zeker in februari 1982 terug zouden komen met de verzekering dat het hem niets zou kosten.

Paul HESTERS.

(1) alles wat wij hier neerschrijven zijn de woorden die hij zelf gebruikt heeft).

Wachtebekse Varia

- * Een datum om te onthouden : 8 november 1981 vervroegde verkiezingen voor kamer en senaat.
- Belgisch Kampioenschap Biljarten dat doorgaat op onze gemeente
- De Heenkundige kring "OUD WACHTEBEKE" stelt tentoon in één van de klaslokalen van de oude gemeenteschool.
- * Op het einde van het derde kwartaal 1981 konden wij weer eens de staat van onze bevolking opmaken .
  - In de maanden juli, augustus, september werden 69 mensen Wachtebekenaars maar 70 trokken er van onze gemeente weg.
  - Men noteerde 19 geboorten en 12 overlijdens.
  - Het aantal inwoners die binnen de gemeente verhuisden bedroeg 57.
  - 13 paartjes traden in het huwelijk - een ongeluksgetal kunt U denken, maar niks van hoor, want het aantal echtscheidingen bedroeg ditmaal nul!

Patrick WAKYENS.

Onze gelukwensen gaan ditmaal uit naar het echtpaar Paulus VAN DER POORTEN en Maria ARIJS die op 16 november hun diamanten bruiloft vieren.

Paulus werd geboren te AALST op 18 juni 1896 en Maria te EREMBODEGEM op 7 maart 1898. Uit het huwelijk hadden zij een zoon (overleden in 1955). Paulus oefende het beroep uit van leerbewerker te ANTWERPEN.

In 1938 kwamen zij naar WACHTEBEKE wonen (Muishoekstraat nr 4) en sinds twintig jaar wonen zij tevreden met hun beidjes op Overslag 57. Wij wensen hen nog vele jaartjes te saen.

N

adat we de drie vorige afleveringen meestal aan de werking van de coöperatieve aandacht bespeed hebben, zou ik nu even willen uitwijden aan het transport van de goederen zowel te water als over de weg.

Vóór de bieten de laadplaats bereikten, was er in die tijd zeer veel mankracht nodig om deze van het land naar de weegbrug te transporteren. Ook het materiaal werd zwaar op de proef gesteld en moest geregeld vervangen worden. Dit hadden de plaatselijke smid en wagenmaker voorzien en hadden tijdens de zomer verschillende wisselstukken zoals wielen en aanschijven* in reserve klaargemaakt, om zo weinig mogelijk tijd te verspelen tijdens het seizoen wanneer de dagen het kortst waren en elk uur van levensbelang was.

Doch bij slecht weer was de Sluize bijna niet toegankelijk zonder aangepast schoeisel en kledij. Het was vroeger de gewoonte dat de geestelijkheid van de gemeente rondkwamen om de St. Pieters penning in te zamelen. Ze hielden daar ook rekening mee : omdat hun lange rokken zeker niet de geschikte kledij was, zorgden ze dat ze na half september zo weinig mogelijk deze hoek van de gemeente moesten aandoen.

Op 3 november lokte de jaarmarkt een massa volk naar het centrum van de gemeente, zo kwam er ook veel volk van Zuid- en Westdorpe om dit evenement bij te wonen. Doch dan moesten zij ook de Sluize passeren en was een modderbad een bijkomende attractie. Er waren daarom een paar vaste plaatsen waar men zich van het slijk kon ontdoen om zo zijn weg ietwat properder verder te kunnen zetten.

Zoals wij reeds konden zien, werden de suikerbieten op lange rijen opgeslagen langs- heen de baan wachtende op verder transport. De meeste werden verscheept zoals U op bij- gaande foto kunt zien : zij werden op houten kruiwagens geladen en zo over een loopplank (de reschter genaamd) de boot ingevoerd.

Onder de voornaamste schippers onthouden we deze :

VERTENTE Theofiel en VERTENTE René van MOERBEKE-WAAS

VAN ~~ESNAEME~~ Achiel van WACHTEBEKE en Predance POTTERS

FRANCKE van ZELZATE, VAN BRUSSEL van STEKENE, BUYSSEN en FIERENS van WACHTEBEKE
alsook een sekere HEYE.

Er lagen wons wel 10 boten klaar om geladen te worden , hier volgen nu enkele laders :

BRACKE Gustaaf en zijn broer DE LARUELLE Florimond

HEYE Domien en Gustaaf VERTENTE

WILLEMS Kamiel , WUYTINCK Jan

ZEVENCOTE Victor iemand die regelmatig de boten met het paard voorttrok van THJIS
Clement van de Langelede.

* Zwenghout : hout waaraan men de strengen of kettingen van de paarden aan vastmaakt

Voor de bieten die naar WITTOUCK ZELZATE moesten, werd er ook een beroep gedaan op de voermannen; dat was een aangenomen werk en moest er een prijs worden ingestoken, dit waren meestal de voermannen GOETHALS en DE MEY van ZAFFELARE. Zij stonden daar met 8 koppel paarden zodat zij regelmatig konden wisselen en dus ononderbroken rijden.

Zware ongevallen hebben zich niet voorgedaan, regelmatig belandde er wel eens een lader met kruiwagen en lading in het water. Zo gebeurde dit ook weleens met een wagen bieten en voerman doch het bleef beperkt tot een koud bad en wat grote vloeken.

Wanneer de winter soms wat te vroeg zijn intrede deed, moest men regelmatig het ijs op de vaart breken om de doorgang van de boten te kunnen verzekeren. Hierbij wil ik wel even vermelden dat wanneer het ijs 2 à 3 cm dik was, deze stukken op wagens geladen werden en naar de melkerij werden gevoerd om te dienen als koeling.

Bij het opkomen van het wegtransport en de mechanisering van de landbouw, was ook de weegbrug gedoemd om te verdwijnen. Men heeft nog bieten geladen tot ongeveer 1950 tot wanneer Predance POTTERS gestopt is met varen. De laatste overblijfselen van de weegbrug werden afgebroken in 1953 bij het aanleggen van de betonweg langsheen de Langelede vaart.

Hiermee heb ik een klein overzicht willen geven van een stukje verleden van een uit-
hoek van onze gemeente. Ik hoop het artikel met meer gegevens en foto's in één van onze volgende jaarboeken te kunnen publiceren. Verder dank ik iedereen die zo bereidwillig hebben meegewerkt om dit te kunnen verwezenlijken.

Paul HESTERS.

De dood der rechtvaardigen is kostbaar in de oogen van God. Ps. CXV.

†

BID VOOR DE ZIEL

van

Bertha-Valentina DE MAESSCHALCK

dochter van

EDMOND en ROSALIE DE CALUWÉ

geboren te Wachtebeke den 13 December 1901 en er overleden den 24 Maart 1942.
versterkt door de HH. Sacramenten.
Lid van den Bond van het H. Hart.

Gelukkig is de mensch die met geduld de kwellingen verdraagt, want na de dagen der beproeving zal hij de kroon des levens ontvangen die de Heer beloofd heeft aan die Hem beminnen. Jac. I.

Zij heeft ook haar deel mogen dragen in het Krult van der Goddelijken Meester.

Midden hare ziekelykheid en haar lijdén was zij voortdurend opgebeurd en was zij de steun en troost nog van haar ouders en broeders, omdat zij haar leven offerde voor God.

Alles heeft zij met onderwerping doorstaan, overtuigt de het lijdén van dit leven niet kan opwegen tegen de glorie, die ons hierboven zal geopenbaard worden. H. Paulus

Duurbare Ouders, Broeders en Bloedverwanten, God roept mij, ik ga met gerust gemoed tot Hem. Nu worden wij wel voor een tijde gescheiden maar laten wij vastelijk hopen dat wij elkander eens zullen weerzien in den Hemel.

Barmhertige Jezus, geef haar de eeuwige rust

7 j. en 7 q. all.

DRUK CREVELDHEYS - WACHTEBEKE

ZWUROGOGUECITELKWERJEDUWZ

Ik geloof dat mijn Verlosser leeft en dat ik op den jongsten dag verrijzen zal. Off. der Overl.

† **BID VOOR DE ZIEL** van Mijnheer

ALOIS COPPENS

KOSTER-ORGLIST

weduwnaar van Mevrouw
ROSALIE VAN HAELEST
echtgenoot van Mevrouw
BERTHA DIERICKX

geboren te Wachtebeke den 1 November 1860 en aldaar overleden den 4 November 1943,
versterkt door de H.H. Sacramenten.

Eerlid van den Bond van het H. Hart; Lid van andere godvruchtige genootschappen.

Gelukkig de mensch die niet wandelt naar den raad der goddeloozen en op den weg der zondaren niet gevonden wordt, maar zijn vermaak stelde in de wet des Heeren, en die overwoog dag en nacht. Ps. I. 1. 2.

De kwellingen mijns harten hebben zich opgestapeld. Heer, ontruk mij aan mijn nood. Zie neder op mijn vernederingen en mijn lijdén en vergeef mij mijne zonden. Ps. XXIV. 17. 18.

Ik ben te niet gegaan; als een wind heb ik mijn lust en leven weggevaagd en als een wolk is mijn leven voorbijgedreven. Job. XXX. 15.

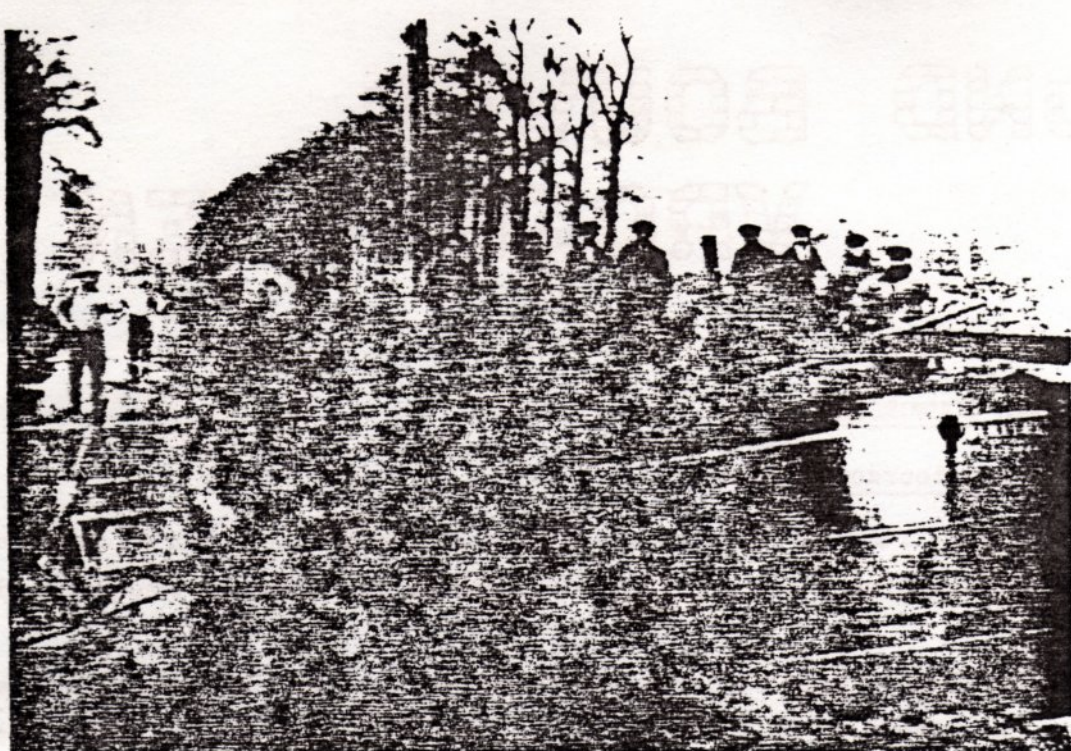
Ik ben de verrijzenis en het leven; die in mij geloof, al ware hij ook gestorven, zal leven. En al wie in Mij leeft en in Mij geloof, zal niet sterven voor eeuwig. Joes. XI. 25. 26.

Ten paradijze geleiden u de engelen dat bij uw aankomst de martelaren u opnemen en u opvoeren naar de heilige stad Jerusaleem. Off. der overl.

Heb ik iets misdaan; vergeef het mij.
Heb ik goed geweest: bid dan voor mij.
(laatste woorden v. d. stervende.)

Ook gij, mijne echtgenote, kinderen en kleinkinderen, vergeef mij niet in uwe gebeden.

druk. J. Van Asche, Wachtebeke.

Bij gebrek aan een foto van de Oudeburgse Sluis waarbij men het bietenladen kan zien, ziet U hier een foto genomen in Pa Sluis Westdorpe.

U ziet de loopplank en de houten kruiwagens die dienden om de boot te laden, onder ligt er een kruiwagen die gebroken is, want er waren ook wel eens weddenschappen wie van de mannen de zwaarste kruiwagens kon voeren en zo gebeurde het wel eens dat men de tremen van de kruiwagen brak.

Op de foto staat ook een persoon van WACHTEBEKE, OVERSLAG Edward DE MEY.

De boot noemt "DE SCHELDE" en is van BUYSSSE van ZELZATE.

EN ORIGINEEL NIEUWAARSGESCHENK

Een familielid, gebuur of vriend is misschien geïnteresseerd in de Heemkundige Kring van Wachtebeke, en is toch nog geen lid van onze vereniging. U kunt hem dan zeker een groot plezier doen door hem als geschenk een abonnement op onze publicaties te geven: U moet alleen uw naam opgeven bij Tuur DU CHEYNE en naam en adres van het nieuwe lid. Tussen Kerst en Nieuwjaar sturen wij hem dan een kaartje met vermelding van uw cadeau. Van dan af zal hij regelmatig onze berichten en publicaties ontvangen. De prijs van een lidmaatschap is 200 HF.

GEMAKKELIJK EN ORIGINEEL

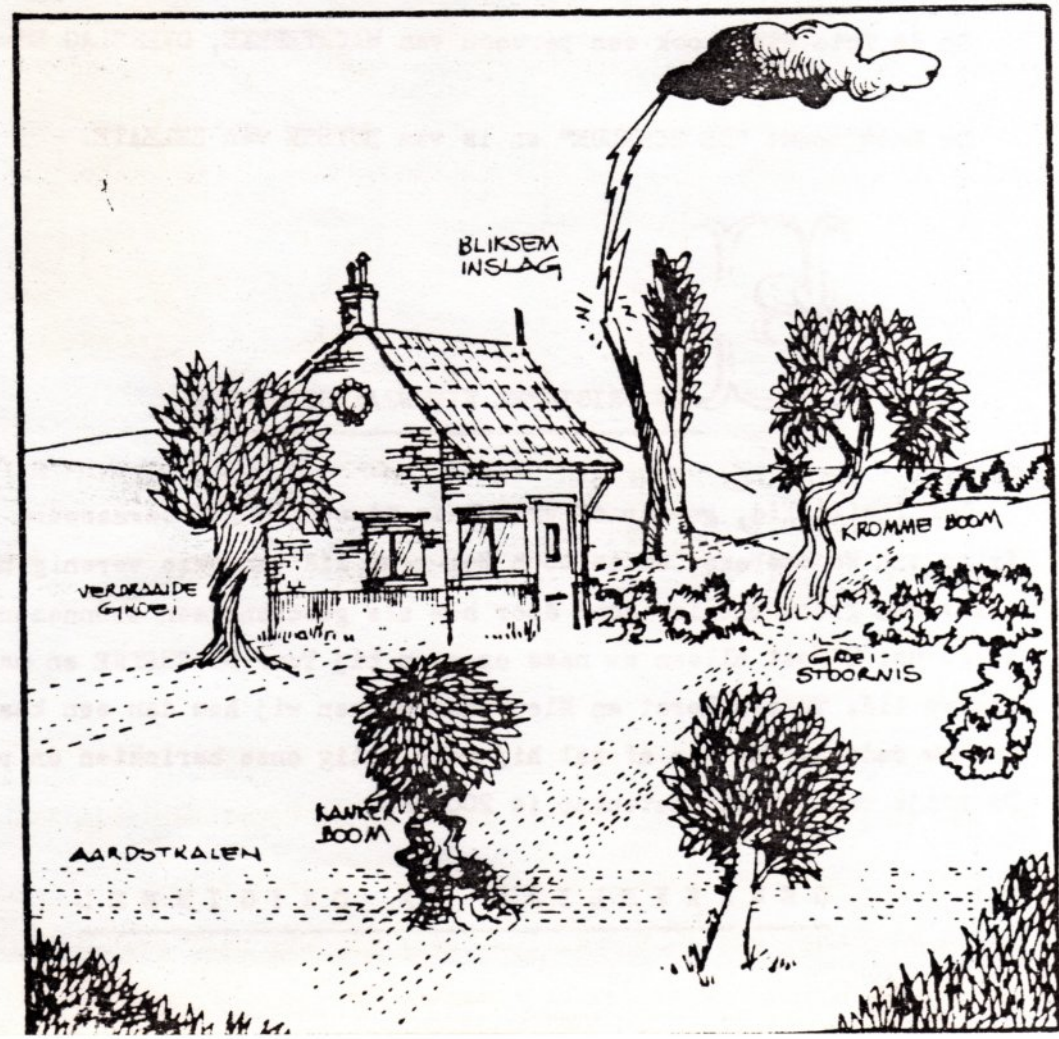
GEZOND BOUWEN VROEGER EN NU

1. KEUZE VAN EEN BOUWGROND

De natuurlijke stoorzones (vervolg)

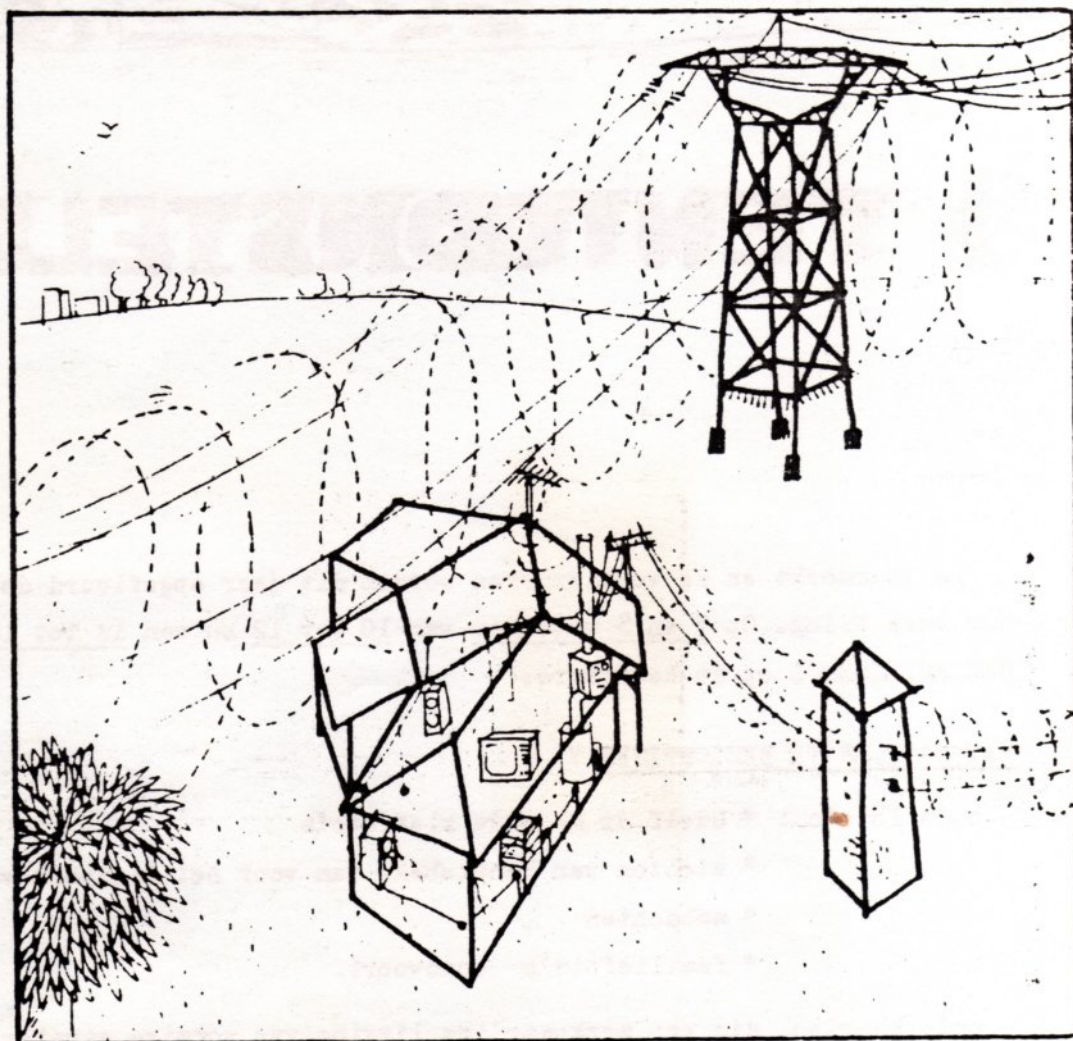
In de loop van de twee vorige artikels heb ik getracht enkele van de factoren die in aanmerking dienen genomen te worden voor de keus van een bouwplaats duidelijk te maken.

Ik hoop dat de lezers meer aandacht zijn gaan besteden aan het soms onverklaarbare gedrag van hun dieren en in het verschil in de groei of de aan- of afwezigheid van sommige planten en bomen in hun woonomgeving. De tekening hieronder, ontleend aan een publicatie van de genootschap "gezond bouwen en wonen v.z.w.", resumeert in een beeld enkele van mijn opmerkingen.

Sinds het opkomen van de mens honderden duizenden jaren terug en tot voor enkele tientallen jaren was het stralingsveld bijna konstant in ons leefmilieu.

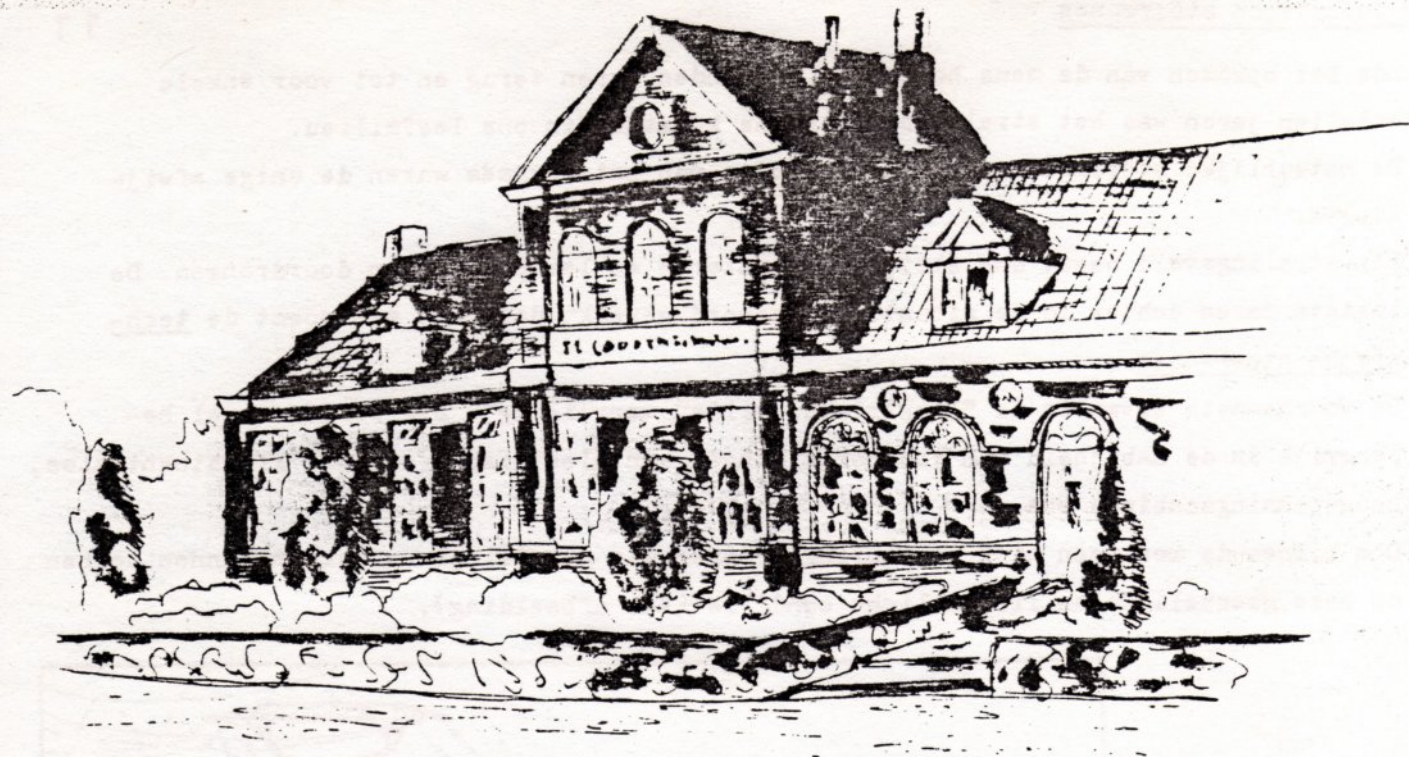
- De natuurlijke storingszones en de perioden van cataclysmes waren de enige afwijkingen.
  - Dit stralingsveld heeft dus altijd alle materie en levende cellen doordrongen. De laatste jaren echter is de situatie verstoord geraakt door wat men noemt de technische stoorzones.
  - De voornaamste ervan is de "Elektrische milieu vervuiling". Die wordt vooral belangrijk in de nabijheid van toevoerleidingen van elektrische stroom, krachtcentrales, hoogspanningscabines enz.
- Ook binnen de woningen zijn er storingsbronnen die schadelijke effecten kunnen hebben op onze geestelijke en lichamelijke conditie (zie afbeelding).

- Wat betreft de situatie van WACHTEBEKE :
men heeft het geluk dat :

1. geen hoogspanningsleidingen en pilonen onze hemel ontsiert.
2. Dat er geen kracht noch kerncentrale in de buurt aanwezig is.
3. Dat de hoogspanningscabines niet dicht gezaaid zijn.

Het Wachtebeekse milieu kan in konklusie nog als heel gezond bestempeld worden wat betreft de technische stoorzones buitenhuis.

TENTOONSTELLING

De jaarmarkt en de verkiezingen worden dit jaar opgefleurd door een TENTOONSTELLING van onze Kring. Op 7 en 8 november van 10 tot 12 en van 14 tot 18 uur in de oude GEMEENTESCHOOL op de Rechtstro.

WAT VALT ER TE BEZICHTIGEN ?

- oude foto's :
  - Uzelf op de oude klasfoto's
  - zichten van Wachtebeke van voor het tijdperk van steen en beton
  - ambachten
  - familiefoto's enzovoort.
- oude kaarten, die een merkwaardige ligging van sommige straten vertonen
- tal van voorwerpen, waaronder DE VONDST VAN DIT JAAR : Een enorme stenen paal. Waren de Romeinen ooit in Wachtebeke ? Louis VAN BLAERE : "Volgens mij dateert de steen van vóór de Romeinse Tijd. Het materiaal is een soort graniet, niet uit deze streek afkomstig ! Wel werd graniet gebruikt voor menhirs en hunnebedden. Verder onderzoek lijkt mij zeer boeiend om meer licht te werpen op deze eigenaardigheid".

EEN TENTOONSTELLING DIE DE MOEITE WAARD IS !   TOT DAN, WAARDE LEDEN !